

OCTOGON

ARCHITECTURE
& DESIGN

**A KÖBRE EMELT FÉNY
BUDÁN**

Nyaralóból családi ház

**SZENT GYÖRGY-HEGYI
MODERNIZMUS**

Ház a kiültetvények alatt

**RENDSZER
A RENDETLENSÉGBEN**

A lóportárdűlői társasház

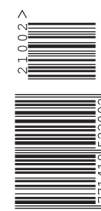
**A MISKOLCI ÉS A PÉCSI
EGYETEM FEJLESZTÉSEI**

**MŰVEK EGY GARÁZS
ÖRÖMÉRE**

*A Dózsa György úti
mélygarázs*

NAGY BALÁZS

*Fotóesszé a Hungária
körútról*

21002 >
9 771418 522002

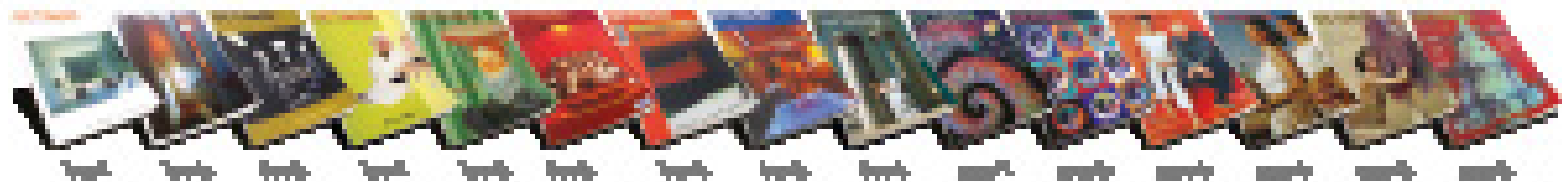
www.octogon.hu
2021/2. SZÁM 1950 Ft
Előfizetőknek: 1460 Ft

LAPUNK TÁMOGATÓJA AZ:

nka
NEMZETI KULTURÁLIS ALAP

OCTOBER 1998 CTA

MEMBERSHIP LISTINGS:

AZ OCTOGON ARCHITECTURE & DESIGN MAGAZINT KERESSE

Magyarországi építészeti, építési, építészeti és építészeti szaklapok és kiadványok

Magyarországi építészeti, építési, építészeti és építészeti szaklapok és kiadványok

Magyarországi építészeti, építési, építészeti és építészeti szaklapok és kiadványok

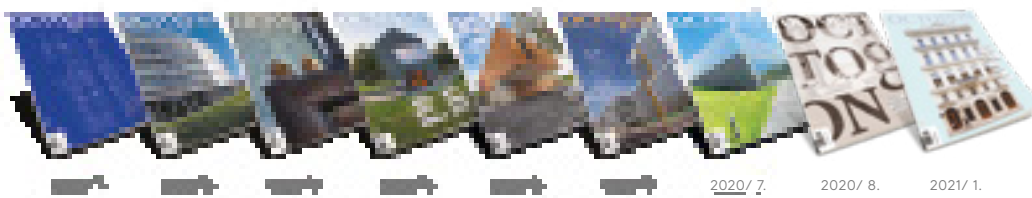
Magyarországi építészeti, építési, építészeti és építészeti szaklapok és kiadványok

Magyarországi építészeti, építési, építészeti és építészeti szaklapok és kiadványok

Magyarországi építészeti, építési, építészeti és építészeti szaklapok és kiadványok

Magyarországi építészeti, építési, építészeti és építészeti szaklapok és kiadványok

Magyarországi építészeti, építési, építészeti és építészeti szaklapok és kiadványok

2020/7. 2020/8. 2021/1.

2020/9. 2020/10. 2020/11. 2020/12. 2021/1. 2021/2.

ÉPÍTÉSZETI SZAKLAPOK ÉS KIADVÁNYOK

2020/1. 2020/2. 2020/3. 2020/4. 2020/5. 2020/6. 2020/7. 2020/8. 2020/9. 2020/10. 2020/11. 2020/12. 2021/1. 2021/2.

2021/3. 2021/4. 2021/5. 2021/6. 2021/7. 2021/8. 2021/9. 2021/10. 2021/11. 2021/12.

ÉPÍTÉSZETI SZAKLAPOK ÉS KIADVÁNYOK

2021/1. 2021/2. 2021/3. 2021/4. 2021/5. 2021/6. 2021/7. 2021/8. 2021/9. 2021/10.

ÉPÍTÉSZETI SZAKLAPOK ÉS KIADVÁNYOK

2021/11. 2021/12. 2022/1. 2022/2. 2022/3. 2022/4. 2022/5. 2022/6. 2022/7.

ÉPÍTÉSZETI SZAKLAPOK ÉS KIADVÁNYOK

2022/8. 2022/9. 2022/10. 2022/11. 2022/12.

KEMÉNY SZAVAK

Virág Csaba vári Teherelosztójának villámgyors elpusztítása után kapott újabb lendületet az a vita, ami immár bő tíz-tizenöt éve, fiatal építészek, fiatal művészettörténészek kezdeményezésére pörgött fel az építészeti közbeszédben. Ők voltak azok, akik az internet kínálta újn nyilvánosságot kihasználva élesen és kritikusan kérdezték rá, mutattak rá arra a folyamatra, ami szinte közellenséggé kiáltott ki minden olyan épületet, ami a háború után a rendszerváltásig felépült. Főképpen a hatvanas, hetvenes évek épületállománya, azon belül az ipari építészet remekei azok, melyeknek pontos értékvizsgálatára, illetve hatékony műemléki védelmére sem a szakmai döntéshozók, sem a kormányzat, sem a laikus közvélemény nem nyitott. Legyen szó a pusztuló balatoni nyaralókról vagy az egykori nehézipari központok mérnöképítészeti remekeiről, rengeteg értelmezés, gondolat, kutatás született az elmúlt években ebben a témában, ugyanakkor éppen a Teherelosztó bontása körüli vita, eszmecsere mutatott rá olyan összefüggésekre, amelyek talán eddig nem voltak terítéken. Értem ezalatt, hogy ami evidenciaként értéket, sőt védendő szépséget jelentett sokak számára, rendkívüli elutasításba ütközött mások szemében. Megrázóan távoli, szélsőségesen indulatos észrevételek, kommentárok kísérték a vitát az értelmes párbeszéd, az érvek és ellenérvek árnyalt megfogalmazása és befogadása nélkül, amiben végül sem a hivatalos szakmai érdekképviselet intézményei, sem annak meghatározó egyéniségei nem voltak képesek úgymond „véleményvezérré” válni. Már a vári bontás után, lapunk megjelenése előtt néhány nappal jelent meg Csomay Zsófia építész vitaindítónak szánt cikke a Telexen „Műemlékvédelem helyett történelemhamisítás folyik” címmel. A szöveg egyik mondata – „Ma, amikor az épületek nagy része nem a távoli jövőnek, hanem fogyasztási cikknek épül...” – világít rá talán legpontosabban, hogy miért is annyira nehéz dolog értékékként bemutatni a középmódern, későmodern, tulajdonképpen a szocializmus korszakának építészetét. Arra gondolok, hogy – a szocialista realizmus rövid közjátékát leszámítva – a háború utáni építészeti praxisra talán mégiscsak átsugárzott a háború előtti nemzetközi modernizmus szellemi és esztétikai progressziója, addig a rendszerváltás után idehaza megszűnt a valóban progresszív kortárs építészet jelenléte, recepciója. Mindent elsöpört a spekulatív, fogyasztói építészet ellenforradalma. Értem ezalatt, hogy közvetlenül a háború után még élő szellemi áramlatként hatott a nemzetközi modernizmus – gondoljunk csak az 1948-49-ben épült MÉMOSZ-székházra (Gárdos–Perényi–Preisich–Szrogh), hazatértek az ún. „dániás építészek” (Farkasdy Zoltán, Jánossy György, Zalaváry Lajos, Pál Balázs, Dragonits Tamás, Harasta Miklós, Hottovy Tibor), majd a szocialista realizmus közjátéka után az építészek nagyon gyorsan és érzékenyen reagáltak a „brutalizmus” nemzetközi fejleményeire, majd később többükre hatott a skandináv lakótelep-kísérletek szellemisége is. Szóval a háború utáni építészeti és műemlékesek, noha kevés információ alapján, de tudták és értették, mi van a világ modern építészetében, és képesek is voltak megrajzolni ezeket a törekvéseket a magyar viszonyokhoz adaptálva. A rendszerváltás óta eltelt három évtized viszont egy elképesztő kontrasztelekciót eredményezett, ami szinte csak a fogyasztói és gyenge utánérzéseket volt képes adaptálni a nemzetközi modernizmus, majd később a kritikai modernizmus törekvéseiből. Harminc éve nem produkált semmi kortárs értelemben értékes házat a hazai építészsakma, aminek eredményeképpen a háború utáni modernizmus is mintha kompromittálódott volna, tehát a rendszerváltáskor születőknek esélyük sem volt ünnepelni és jó kortárs, értsd modern házat látni. Ezért képtelen a laikus közvélemény meglátni a szépet az ötven-hatvan évvel ezelőtti modernben. A legfiatalabbak közül, akik nyitottak is erre a korszakra, sokan úgy posztolják Csaba László vagy Szabó István templomait, Zalotay épületét, Virág épületeit, mintha földönkívüliek építették volna. Röviden összefoglalva: mivel harmincéves szakadás keletkezett a valódi, kísérletező, progresszív, kortárs építészeti törekvések hazai recepciójában, ezért nehéz a háború utáni modernizmust is értékékként bemutatni. Mivel Budapesten nem épült az elmúlt harminc évben semmi, kortárs építészeti szempontból érdemleges Erick van Egeraat Liget Centerén, Kas Oosterhuis Bálnáján (CET), a Sporaarchitect Fővám és Gellért téri metrómegállóján, Csomay Zsófia–Szijjártó Csongor–Gunther Zsolt–Csillag Katalin (Farkasdy Zoltán) MOME Campusán, Sou Fujimoto Magyar Zene Házán kívül, ezért minden, ami modern, illegitimé válhat a hatalom és a kortárs építészeti értékekkel nem találkozik szemében, minden, ami modernizmus, bontható, rövidlejárátú, semmi több, mint a kádárizmus rekvizituma.

a szerk.

KIADJA / Publisher
© PUBLISHING KFT.

A szerkesztőség címe: 1037 Budapest, Folyondár utca 26.
Levelezési, számlázási cím: 1025 Budapest, Szépvölgyi út 146.
Telefon: +36 30 5108888 | E-mail: info@octogon.hu

**LAPIGAZGATÓ
FORMATERVEZŐ MÉRNÖK**
Executive Director
Design Engineer
Bucsay Orsolya
orsolya.bucsay@octogon.hu

SZERKESZTŐSÉG / Editorial Office

FŐSZERKESZTŐ / Editor-in-Chief
Martinkó József
jozsef.martinko@octogon.hu

VEZETŐ SZERKESZTŐ / Senior Editor
Szira Péter
peter.szira@octogon.hu

ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ / Founding Editor
Bojár Iván András
(1998-tól 2015-ig)

OCTOGON ONLINE FŐSZERKESZTŐ
Editor-in-Chief of OCTOGON Online
Ujlaky-Gazdag István
istvan.ujlaky@octogon.hu

KÜLFÖLDI LEVELEZŐK
Foreign correspondents
Cser Brigitta (Barcelona)
Kay Szakall von Losoncz (Basel)
Matúz Melinda (Hollandia)

MÉDIA ÉS KOMMUNIKÁCIÓS SZERVEZŐ
Media and Communication Organizer
Bencsik Klára

GRAFIKAI TERVEZÉS / Graphic Design
Ipsics Barbara
grafikus@octogon.hu

LOGÓTERV / Logo Design
Sólymos Ágnes Eszter

MÉDIATANÁCSADÓ / Media consultant
Várszegi Csilla
csilla.varszegi@octogon.hu

MÉDIATANÁCSADÓ / Media consultant
Kun Mária
maria.kun@octogon.hu

FOTÓ-ELŐKÉSZÍTÉS, CTP, NYOMÁS ÉS KÖTÉS
Printed by
Gelbert ECO Print Kft.
1037 Budapest, Bécsi út 267.
telefon +36 1 368 3839
mobil: +36 70 334 2745
Felelős vezető: Gellér Róbert ügyvezető
www.gelberteco.hu
A nyomás LED-UV ofszet technológiával készült.

TERJESZTÉS / Distributed by
Magyarország: Lapker Rt.
Románia, Szerbia, Szlovákia: Color Interpress Kft.

Országos könyvterjesztő hálózatok
és alternatív terjesztőhelyek (ld. 5. oldal)

A hirdetések tartalmáért
szerkesztőségünk nem vállal felelősséget.

Lapunkat rendszeresen szemlézi a megújult observer.hu

Címlapunkon: Egy Szent György-hegyi nyaraló átalakítása.
Építész: Bánfalvi Koppány (BM Építész Kft.).
Fotó: Kövesdi Réka. (40. oldal)
Borítóterv: Ipsics Barbara

TAR TA LOM

VILLA

24 | sz.: Bán Dávid f.: Jaksza Bálint

FÉNY, FÉNY ÉS MÉG TÖBB FÉNY

*Százéves nyaralóból szellős
családi ház Budán*

GŐZ DOROTTYA, CHEHADÉ ABDEL RAHIM
(AMOEBÁ GROUP)

40 | sz.: Molnár Ágnes f.: Kövesdi Réka

A MODERNIZMUS DISZKRÉT BÁJA

Szent György-hegyi kiwi

BÁNFAI KOPPÁNY (BM ÉPÍTÉSZ KFT.)

50 | sz.: Uhl Gabriella f.: Bujnovszky Tamás

VARIÁCIÓK ÉS GESZTUSOK

*Az ideális balatoni nyaralótípus
megteremtésére tett kísérlet*

TÓTH LÁSZLÓ (TÓTH PROJECT ÉPÍTÉSZIRODA)

60 | sz.: Götz Eszter f.: Danyi Balázs

NAPPÉNYRE FORDULVA

Napsugaras családi ház Szegeden

ÁLMOSS GERGELY (THÉQUE ATELIER)

70 | sz.: Martinkó József f.: Palkó György

EGY SZIGET LEHETŐSÉGE

Családi ház a főváros szélén

BÉNYEI ISTVÁN

BUDAPEST

82 | sz.: Zöldi Anna f.: Bujnovszky Tamás

RENDSZER A RENDETLENSÉGBEN

*Green Court Residences: társasházak
a Lőportárdűlő kapujában*

HARTVIG LAJOS DLA (BÁNÁTI + HARTVIG
ÉPÍTÉSZ IRODA)

92 | sz.: Zöldi Anna f.: Hlinka Zsolt,

Juhász Norbert

A MEGOLDÁS ELEGANCIÁJA

A Corvin-negyed bővítése

HAJNAL ZSOLT, KENDELÉNYI PÉTER

(HAJNAL ÉPÍTÉSZ IRODA)

INTERJÚ

100 | sz.: Martinkó József,

Ujlaky-Gazdag István

VÉRFRISÍTÉS

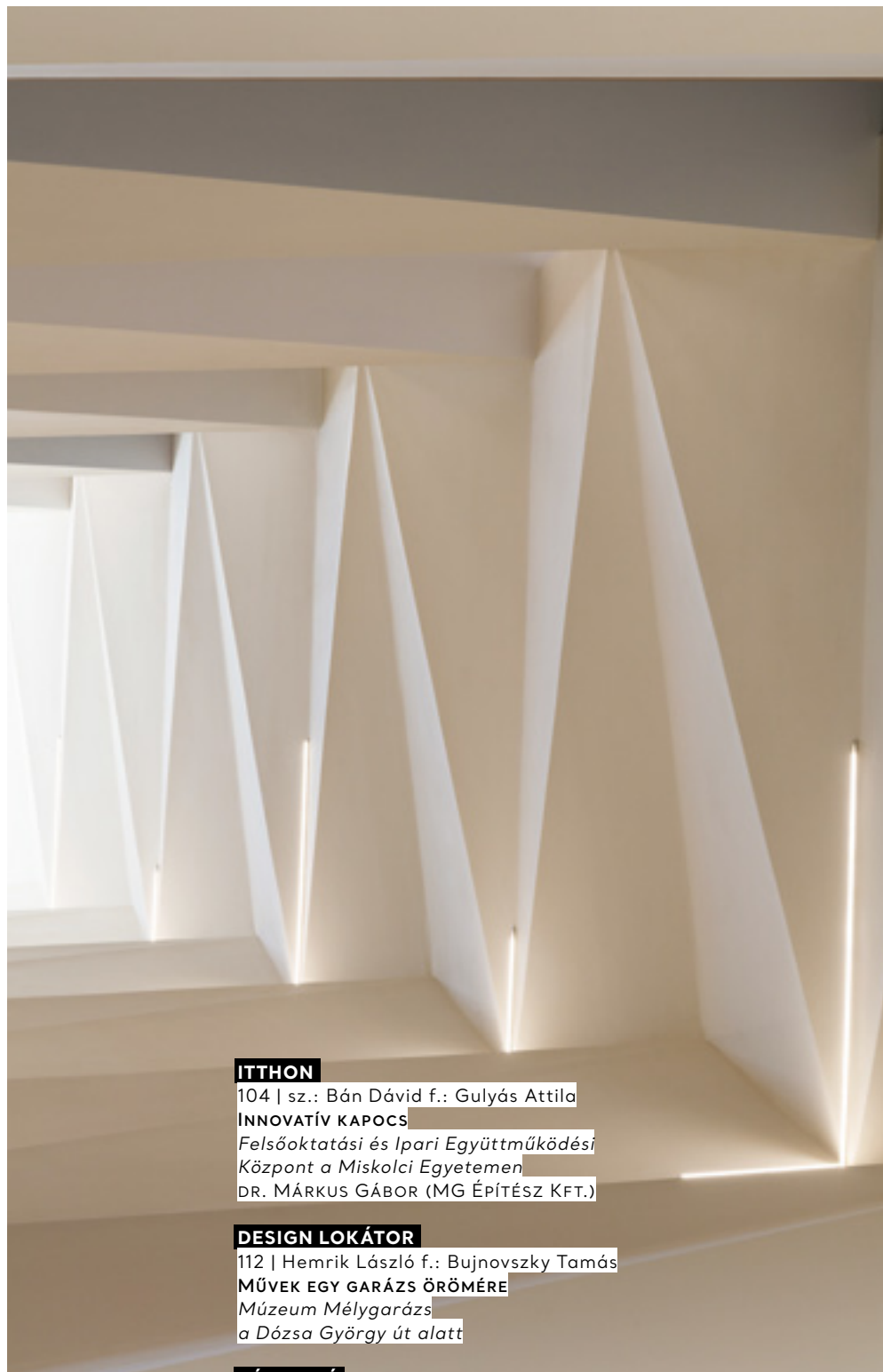
Átalakuló téri struktúrák a PTE Általános

Orvostudományi Karán

DR. NYITRAI MIKLÓS, A PTE ÁOK DÉKÁNJA,

DR. CSABA DERS, A PTE FŐÉPÍTÉSZE ÉS

DR. SCHRECK ÁKOS, A MINUSPLUS TERVEZŐJE

ITTHON

104 | sz.: Bán Dávid f.: Gulyás Attila

INNOVATÍV KAPOCS

*Felsőoktatási és Ipari Együttműködési
Központ a Miskolci Egyetemen*

DR. MÁRKUS GÁBOR (MG ÉPÍTÉSZ KFT.)

DESIGN LOKÁTOR

112 | Hemrik László f.: Bujnovszky Tamás

MŰVEK EGY GARÁZS ÖRÖMÉRE

*Múzeum Mélygarázs
a Dózsa György út alatt*

KÉPESSÉ

118 | f.: Nagy Balázs

sz.: Kis Tibor Noé

MILYEN KÖNNYŰ SZERETNI

*Nagy Balázs fotóesszéje
a Hungária körútról*

DESIGN LOKÁTOR

130 | sz.: Molnár Szilvia

f.: Bujnovszky Tamás

KAPCSOLATHÁLÓ

Home for Sale II., Budapest
PEI YONG (WY DESIGN)

136 | sz.: Uhl Gabriella

f.: Bujnovszky Tamás

NYERS/ANYAG

2 in 1: lakás és iroda egyben

DÍOSZEGI DENISA (DADA INTERIORS)

144 | INDEX

Fény, fény és még több fény

SZÁZÉVES NYARALÓBÓL SZELLŐS
CSALÁDI HÁZ BUDÁN

Építészet: GŐZ DOROTTYA,
CHEHADÉ ABDEL RAHIM – AMOEBA GROUP KFT
Belsőépítészet: BUDAY ZSOLT, THE ALCHEMISTS
Szerző: BÁN DÁVID | Fotó: JAKSA BÁLINT

Az új szárnyban megvalósulhatott a régen várt közvetlen kertkapcsolat

A garázs felett eredetileg üvegház volt, ami túlságosan fűtötte a házat, helyére most zöldségtető került

Konyhaasztalhoz a házat. Kis túlzással, de egy elhelyezhetetlen konyhaasztallal indult a családi ház bővítésének gondolata. Persze a gyerekek is elkezdtek cseperedni és a család minden tagjának nagyobb térre volt szüksége. Egy ideig még lehetett bővítetni a szeretett villát, majd elkerülhetetlenné vált a nagy lépés megtétele.

A város zajától igencsak távol fekvő, enyhén lejtős, ősfás telken álló, az 1920-as években, eredetileg nyaralónak épült, 70 négyzetméteres alapterületű, alapincézett, terméskő házat jelenlegi tulajdonosai három évtizede már elkezdtek bővíteni. Noha a ház beosztása, térkialakítása nem volt minden szempontból ideális, mégis jó érzéssel úgy próbálták megoldani a bővítést, hogy az épület alapvető karakterisztikája megmaradjon, így a homlokzati megjelenése se változzon. A ház számos olyan apró finomságot rejtett magában, amelyekhez a tulajdonos ragaszkodott: kellemes hangulatot árasztott a fából készült csigalépcső, a külső számára egyediséget kölcsönöztek a tetőről az égnek meredő bádog villámhárítók. Ugyanakkor a homlokzat összehatása is az építés korszakára jellemző karakterisztikát adott a háznak: a földszinti, felfelé elnyújtott ablakokat az emeleten felső részükön már boltívvél zárt folytatás követi, az erkélyt és a bejárati részt pedig jó érzéssel beljebb léptették. Idővel azután megszülettek a gyerekek és egyre jobban kezdtek kirajzolódni a belső terek sutaságai, valamint hiányzott a ház közvetlen kertkapcsolata is. A gyerekek mellett a háztartás is növekedett, ezzel együtt a jól használható terekre való igény is. Ekkor jött el a bizonyos pillanat, amikor már nem fért volna el a vendégek számára is alkalmas konyhaasztal. Belátták, hogy a ház az adott struktúrában már nem bővíthető tovább, komolyabb változásokra volt szükség. A tulajdonosok határozott elképzeléseikkel a többek között a BMC zeneközpont tervezőtriójának két tagját, Gőz Dorottyát és Chehadé Abdel Rahimot (Amoeba Group) keresték meg, akikkel megindult az állandó párbeszédre alapuló, hosszú tervezés folyamat.

A telek déli oldalán ülő ház nem igazán tudott mit kezdeni a terület hátrafelé tartó lejtésével, az utcai főhomlokzat kivételével sehol sem tudott jó kapcsolatot teremteni a kerttel, így például a hátsó oldalra rendezett nappali már kifejezetten elemelkedett. A már bővített ház területében kellőképpen méretes volt ugyan, de terei szűkek, rossz elosztásúak voltak, így felmerült a teljes bontás gondolata is. A tulajdonosok azonban ragaszkodtak a meglévő épülethez, az abban rejlő finomságokhoz, megmenthető részletekhez. Így döntöttek a végül megvalósult megoldás mellett, hogy a meglévő részhez egy teljesen új, attól szinte független toldalékot csatolnak, amelyben már maximálisan érvényesülni tudnak a megrendelői igények. Leginkább a tág és világos terekhez, az átláthatósághoz ragaszkodtak, ahhoz, hogy a természetes fény minden

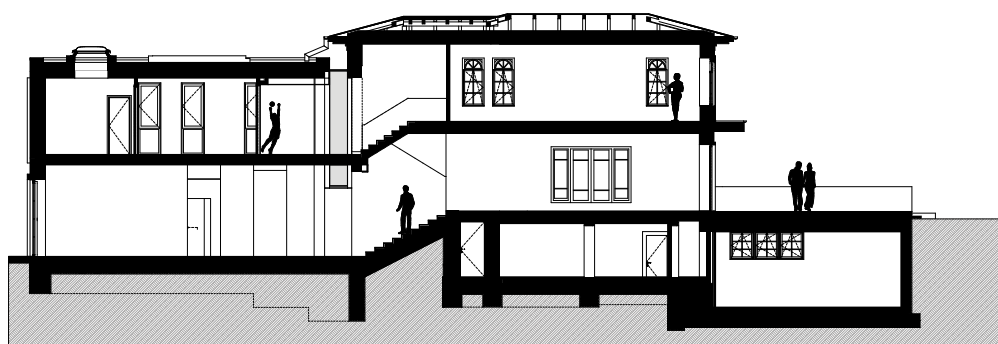
irányból – így felülről is – át tudja járni a házat, valamint, hogy megszülethessen a közvetlen kertkapcsolat. Az eredeti házrészét egyúttal megtisztították az idővel ráakodott bővítményektől, s a visszabontással elnyerte eredeti tömegét, ritmusát. Fontos szempont volt, hogy a mostani bővítmény teljesen megbújjon a régi ház mögött, ne zavarja a meglévő homlokzatot, annak látványát, s az utca felől is rejtve maradjon. A most megépült és a korábbi épületrész térkiosztásban egy jól végiggondolt egységet alkot, ugyanakkor gondosan ügyeltek arra, hogy az új szárny építészetiileg – mind anyaghasználatában, mind tömegében és kiosztásában – határozottan elkülönüljön, saját, de visszafogott identitást kapjon, ne legyen hivalkodó. A két rész most formailag és arányában is különbözik egymástól, a kapcsolatot egy üvegezett lépcső teremti meg, ami az elválasztást is egyértelműsíti a két oldalán elhelyezett, növényekkel teli patiókkal. Az új rész külső megjelenésében annak mészakőburkolata dominál, valamint a régi szárny nyílászáróinak világát játékos formában újrakomponáló keskeny, de magas ablakok és a méretes üvegfelületek.

Míg a régi rész egyértelműen az utca és az előkert felé orientált, addig az új szárny már oldalirányba nyitott. Igaz, a központi helyen levő nappalit sikerült úgy tájolni, hogy a régi házrész mellett onnan is feltárul az előkert és az annak határát képező korosabb fák látványa. A két házrész belső térkiképzése összhangba került egymással. Szintén a megrendelők szerették volna, hogy a két tömb között szinteltolás alakuljon ki, ne legyenek egybefüggő, nagyobb lépcsőzések. Ezáltal a különböző, funkcionálisan jól elváló házrészek között középen egy nyitott kapcsolódás alakulhatott ki, ahonnan lényegében mindent könnyedén el lehet érni. A régi ház alsó szintjén az előtérből az egyik irányban a méretes, összenyitott konyha és étkező térségbe jutunk, avagy elindulhatunk a lépcsőrendszeren az új szárny közösségi tere, a kertre nyíló nappali vagy a felette elhelyezkedő aktív családi tér, a közös dolgozó- és a tágas gyerekszoba felé. Az utcafronton az emeletre került a ház legintimebb része a szülői hálószobával és a kapcsolódó fürdővel, gardrób szobával. A kibővített házban szinte minden irányban teljes a transzparencia, a nyitottság, amelynek hatását fokozzák a nagy kiterjedésű üvegfelületek. A természetes benapozást a tetőbevilágítók is segítik, ugyanakkor a déli oldalfalon inkább az árnyékolásra törekedtek, a hőérzeten a garázs felé elhelyezett zöldtető is próbál segíteni. A belső terek nagyvonalú nyitottsága, az átláthatóság és át-

Az utcai homlokzat szépen megtartotta az 1920-as évek világát

járhatóság miatt nem volt egyszerű hasznos falfelületeket találni a tulajdonosok kortárs műgyűjteménye, valamint jelentősebb könyvtára számára. Buday Zsolt belsőépítészeti vezető tervező (The Alchemists) és csapata igyekezett minden teret észszerűen kihasználni, így például a beépített könyvespolcok helyenként titkos ajtóként is megnyílhatnak és vezetnek a vendégszobába, illetve a gardróbhelyiségbe, a nappali terébe pedig felülről lógatták be a kandallót. A belső térkialakítást a visszafogottság jellemzi, a gyerekek birodalmán kívül nem szeretett volna az élénk színekkel játszani, inkább törekszik az időtállóságra. A háttér semlegessége jól kiemeli a falakon elhelyezett festmények és az évtizedek óta gyűjtött szobrok, tárgyak, bútorok adta sokszínűséget. Egyes esetekben a meghatározó alkotáshoz igyekeztek megfelelő falfelületet kialakítani. A belső terekben – az előtér játékos padlóburkolatát leszámítva – leginkább csak a fehér és a

natúr fa, helyenként a fehérített tölgy hajópadló dominál, meghatározó vezér- és antracit lakatos szerkezetekkel. A ház intelligensen szabályozható világításrendszere szinte minden szegletet, funkciót egyedileg lát el szabályozható mennyiségű meleg fényvel, a nagy központi fényforrások helyett általában a pontszerű, helyi megvilágításokat alkalmazták. Az épület külső homlokzata is egyedi, az építészeti karaktert jól kidomborító célzott megvilágítást kapott és a kert egyes fáit is szoborszerűen teszik izgalmassá a jól elhelyezett fényforrások. A régi épület valamelyest alacsonyabb belmagassága mellett az új rész kitárulkozik, szellőssé válik, a megszületett nagyvonalú térkapcsolatok pedig minden irányban vizuálisan is izgalmassá teszik a házat. A belépő így szinte azonnal megértheti a teret, amelynek középpontjában az immár kényelmesen körbeülhető, méretes, vendégcsábító konyhaasztal áll.

A modernizmus diszkrét bája

SZENT GYÖRGY-HEGYI KIWI

Építész: BÁNFALVI KOPPÁNY – BM ÉPÍTÉSZ KFT. Szerző: MOLNÁR ÁGNES
Fotó: KÖVESDI RÉKA

„Táguló gyűrűkben konszolidációt hullámozott a szép Balaton”, énekelte meg a hatvanas évek balatoni nyarait Cseh Tamás, és valóban ebben az időben vehették birtokba emberek tömegei a magyar tengert, és kezdtek el a ’30-as, ’40-es években épült villák között – kezdetben a part mellett, majd egyre távolabb – felparcellázott területeken „második otthonokat” építeni. A legvidámabb barakk nyaralóinak és víkendházainak uralkodó stílusa a szocialista modernizmus lett, melynek gyakran nem is építészek által tervezett, ugyanakkor mégis egységes képet mutató kockaházai mellett a hetvenes évekre örületes módon kezdtek elszaporodni a vegyes minőségben felhúzott, nem ritkán sufnituningolt épületek. A Balaton egységesített építészeti stílusának megalkotására Farkas Tibor építész készített regionális tervet, és szintén fontos kordokumentum Callmeyer Ferenc és Rojkó Ervin 1972-ben megjelent „Hétféle ház-nyaralók” című könyve, melynek célja a közízlés formálása mellett az volt, hogy bemutassák, hogyan lehet a kisméretű telkeken igényes, lakható nyaralókat építeni, például olyan títustervek alapján, mint a Tátika, a Csobánc, a Fagyöngy, a Csopak vagy a Repkény típusnyaralók. Bár könyvüket főként a Balaton-parti települések építészetének formálására szánták, hasonló épületek az országban mindenhol megjelentek, és a Balaton-felvidéket sem kerültk el.

Igaz, a Szent György-hegyi modernista nyaraló a tanúhegy nyeregteretős házai között évtizedek óta különként állja a rosszalló tekinteteket, felújított formájában ugyanakkor tökéletesen példázza, mennyi egyéniség és megmenthető lehetőség is lakozik azokban a modernista nyaralókban, melyek esztétikailag ma is értéket képviselnek. A meredek hegyoldalba vájt borospince – ahol eredetileg valóban borászati tevékenységet folytatott korábbi tulajdonosa – a térszínterben végződött, és az erre ráhelyezett előreugró tömegben kaptak helyet a lakóterek, aminek köszönhetően a terasz félig fedett, félig nyitott lett.

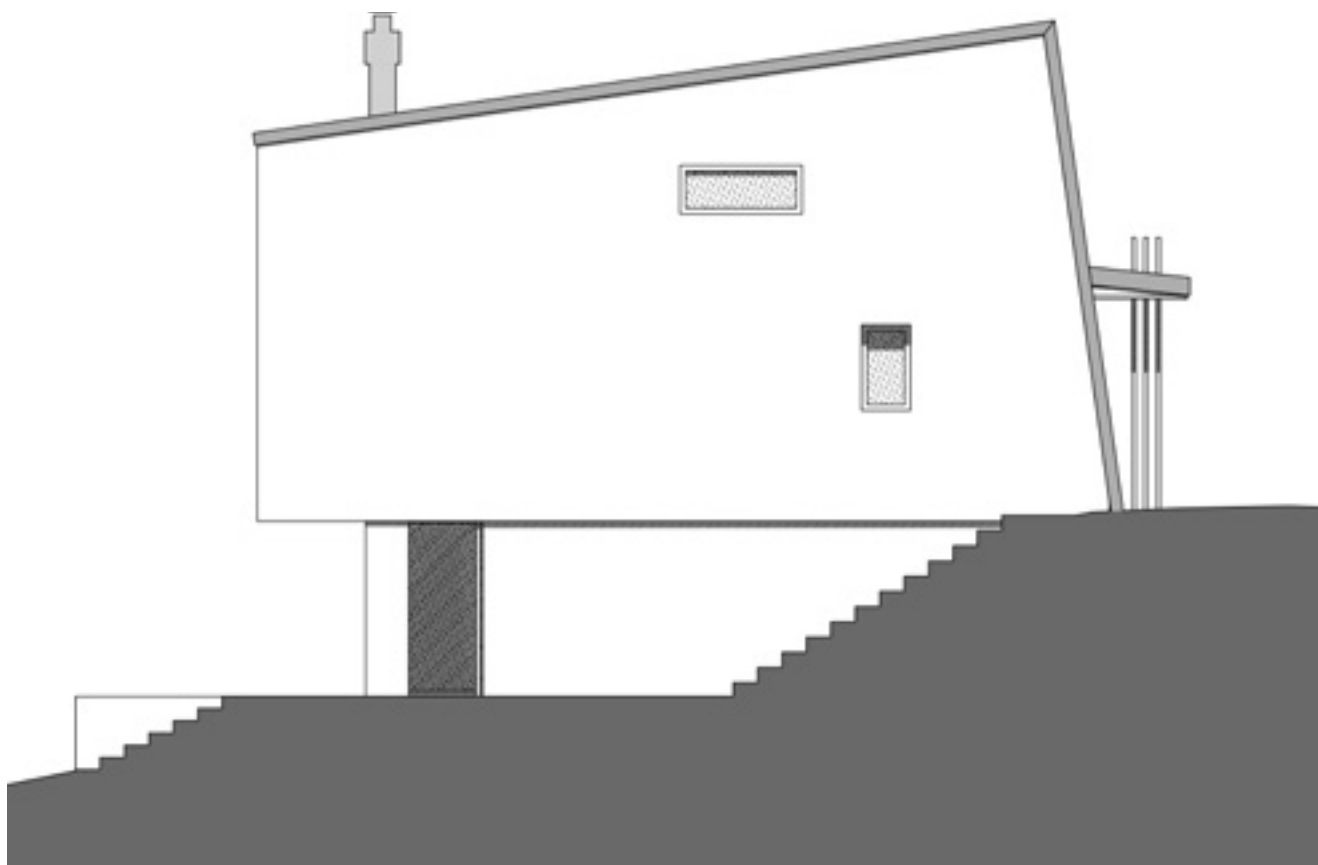
Bár a házat sokan inkább lebontották volna, annak új tulajdonosa nem így döntött. Az eredetileg belsőépítész Horváth Ágnes – a Padthai Wokbar egyik tulajdonosa, ügyvezető igazga-

tója – egy kirándulás alkalmával szeretett bele a festői Szent György-hegy déli oldalán fekvő Hegymagas szépségébe. Később eladó ház után kutatva talált rá a szokatlan formájú házikóra, ami aszimmetrikus hullámpala tetejével feltűnően eltért a hegy többi épületétől. A házat Bánfalvi Koppány építész segítségével újíttotta fel, aki az eredeti tervrajzok alapján modernizálta az épületet. Ennek megfelelően a két, eredeti állapotban megmaradt oromfalra új fedélszék került, a korhűséghez való igazodás miatt, a korábbi azbesztes hullámpala helyére pedig egy modern változat. A ház összes részlete – így az oromfalak ablakai, az ékszerűen bevágott, előtetős bejárati ajtó szintén eredeti jegyek voltak, de az ajtó feltűnő piros színe révén új minőséget és hangsúlyosabb karaktert kaptak. Szigetelése után, a pincszinten egy modern, jakuzzis, üvegfalal borkostoló helyiséget alakítottak ki, aminek egykori funkciójára ma a két modern borhűtő utal. A galériás első szintre került az egyterű konyha-nappali rész, a galériára pedig a hálószoba. A belső egykarú lépcsőt szintén lecserélték és a korábbi galéria helyére is új, acélszerkezetes, üvegtámasztásos galéria került. A korábbi parkoló helyén, a ház pincszinti síkjával egy vonalban egy kisebb vendégházat is kialakítottak – a két épületrészt a kertbe vezető lépcső választja el egymástól. A ház leglátványosabb része az üvegfalal kiugró első szint, ahonnan páratlan látvány nyílik a Badacsonyra, a Szigligeti-hegységre, a Gilvesy Borászatra, az egykori Eszterházy-présházra és természetesen a Balatonra.

A hely – pontosabban a hegy – szellemében a ház lábazatán alkalmazott bazaltkövek díszítőelemként a ház belső tereiben is megjelennek. A tulajdonos eredeti szakmája és jelenlegi hobija révén kifinomult ízléssel megkomponált, eklektikus belső tereket alkotott, rengeteg ikonikus design bútorral és dísz tárggyal, amelyekhez összeválogatott antik, retró és mid century kiegészítőket társított.

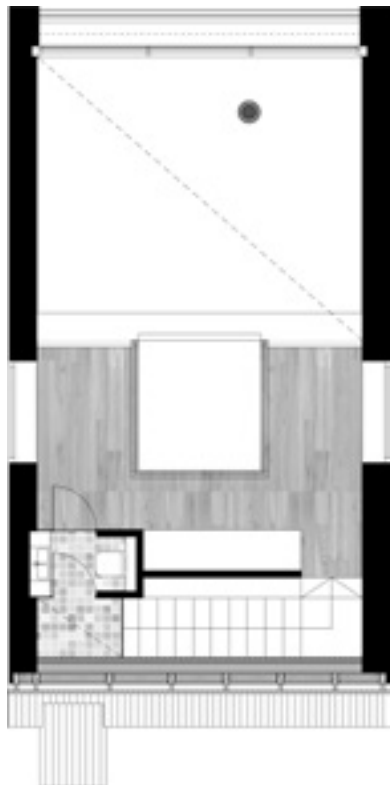
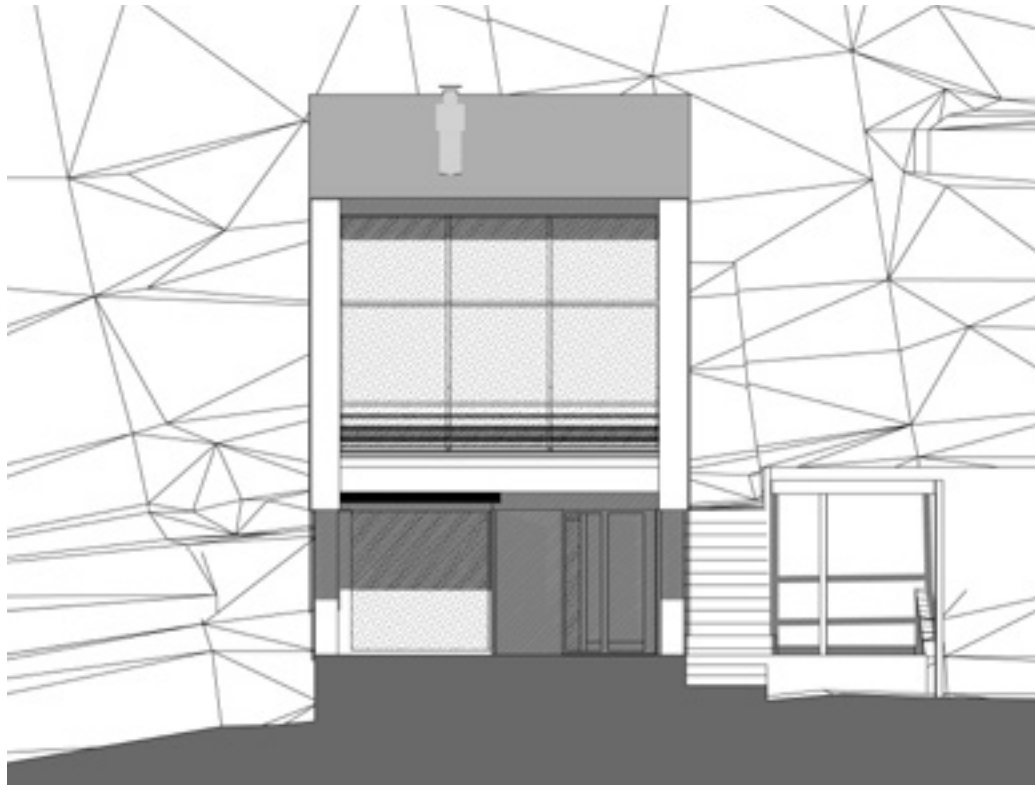
A házhoz tartozó, lankás kertbe telepített kiültetvénye pedig – bár ugyanúgy kordonos sorokba rendezett, mint a szőlő – üdítő látvány és igazi kuriózum a Szent György-hegy dűlőinek rendezett szőlősorai között.

Az utcai front felől leginkább egy konténerháza emlékeztető, teraszra épült modernista épület annyira lóg ki a Szent György-hegy látványából, mint a ház előtt sorakozó kiültetvény a rendezett sorú dűlőkből.

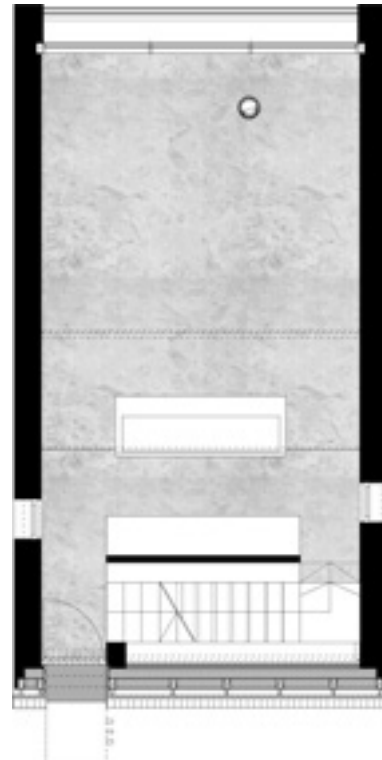

⌘ A Badacsonyra, a Szigligeti-hegységre és a Balatonra néző páratlan panoráma

^ A hely – pontosabban a hegy – szellemében a ház lábuzatán alkalmazott bazaltkövek díszítőelemként a ház belső tereiben is megjelennek

A galéria alaprajza. Fent a déli homlokzat.

Földszinti alaprajz

A ház berendezését meghatározzák a retro elemek: az eredeti, hetvenes évekbeli polcrendszerbe újonnan vágott akácfalapok kerültek, melyeken Zsolnay-mázas kerámiák és Vitra-kiegészítők sorakoznak

< Az eklektikusan berendezett konyha-étkező-nappali helyiségben az ikonikus design bútorok mellett piacokról, régiségkereskedőktől és weboldalakról összegyűjtött mid century és antik tárgyak teszik személyessé a teret

Kihasználva a teljes belmagasságot, a földszinti multifunkcionális helyiség hatalmas üvegfalal fordul a csodálatos táj és a lenyűgöző panoráma felé

A modern acélszerkezetes galériát és a mennyezetet is szaunalambéria borítja, melynek csomómentes fája jobban illet az enteriőrbe.

Variációk és gesztusok

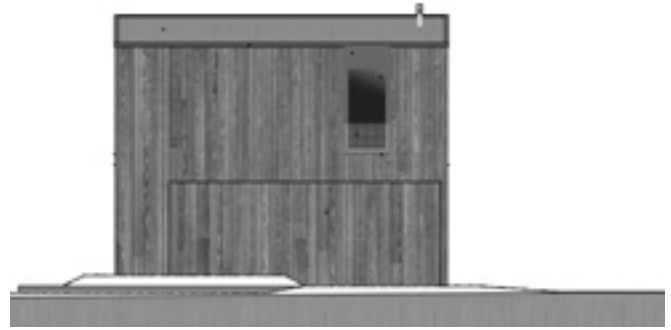
AZ IDEÁLIS BALATONI NYARALÓTÍPUS
MEGTEREMTÉSÉRE TETT KÍSÉRLET

Vezető építész tervező: TÓTH LÁSZLÓ – TÓTH PROJECT ÉPÍTÉSZIRODA
Szerző: UHL GABRIELLA | Fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS

A nyaraló utcafront felé zárt
blokkja természetes, de markáns
akadályként emelkedik ki

< A ház deszkaburkolata nemcsak a természetes környezethez igazodik, de a megfigyelőállomások (madárles, vadászles, kilátótorony) régióban található számos variációjára is asszociál

> A nyaraló nádas felé tájolt áttetsző pavilon része markánsan elkülönül az utcafronti bloktól. Tetőteraszáról pompás panoráma tárul fel a Balatonra.

A Balatont mintegy százötven éve kezdték felfedezni a pihenni, gyógyulni vágyó emberek. Az északi parton a Széchenyi István által beindított gőzhajó-forgalomnak köszönhetően Balatonfüred lett a központ, ahol sorra nőttek ki az arisztokrácia, a művészek és a nagypolgárság villái. A Balaton déli partján futó vasút átadása után a partszakasz is elkezdett benépesülni. Mivel már a kezdetektől nem volt kiforrott építészeti koncepció, hogyan is néz (nézzen ki) egy autentikus balatoni villa, ezért több mint száz év kedves, néha ügyetlenkedő, sokszor extrém megoldásokat produkáló építészetén tekinthetünk végig a tó partján. Az alpesi hegyekből kölcsönzött kiskastély, a vidéki udvarház, a modernizmus letisztultsága jól megfér itt a manapság „Kádár-kockának” nevezett építményekkel, a hiánygazdaságból fakadó, olcsó anyagokból összetakolt efemer kicsiny nyaralókkal, vagy a 80-as évek német és holland turizmuson meggazdagodott tulajdonosok álompanzióival, s a manapság uralkodó közhelyes lakópark-építészettel. A Balaton-part egy építészeti vidámpark vagy inkább Bomarzo kert, ahol életre kelnek az építészeti fantázia szüleményei.

Üdítő, amikor ebben a koncentrált, versengő régióban kitűnő és nyugodt építészek újra- és újragondolják a nyaralóépítészetet, segítséget adva és irányt mutatva a jelen és a jövő tervezőinek és tulajdonosainak. Hiszen csak az építész és a megrendelő párbeszédéből jöhet létre egy igényes, a helyi adottságokat, a fenntarthatóságot figyelembe vevő harmonikus épület.

Ez történt Zamárdiban, ahol üdítő felfedezni és megtekinteni a Tóth László tervezte kényelmes és otthonos, nem hivalkodó nyaralót. A 60-as évek gyenge és pazarló szabályozásakor még lehetett vízparti telekhez jutni, ma már ritka és nagy kincs a Balaton partján. Egy ilyen eldugott telekre sikerült rátalálni az új tulajdonosoknak, s az omladozó, apró házacska helyére a tóparthoz tökéletesen illeszkedő nyaralót építtetni. Szerencsére a vízparton megmaradt a tó vizének természetes tisztulását biztosító és élővilágának helyet adó nádas, amely látványában csak erősíti az egykori lápos balatoni vidék meghitt „szigetecskéinek”, ideális el- és megbúvó helyeinek hangulatát, és itt a szomszédok tekintetétől szinte teljesen elszigetelt otthonra lelnek a nyaralók. A telken épült új ház tájolása csak tovább erősíti ezt az elzárkózást. Az utcafront felé zárt blokkja természetes, de markáns akadályként emelkedik elének, akasztja meg a tekintetet, miközben az aszimmetrikusan elhelyezett franciaerkély kijelöli az értelmzési keretet és a horizontvonalat: a ház ezen szintje – zárt vagy nyitott formában – a megfigyelésnek, a szemlélődésnek, s talán a merengésnek is a terepe. Ez az egyemeletes tömb foglalja magába a garázst, a hálókat és fürdőszobákat a maguk egyszerű elhelyezésével és berendezésével. A belső struktúra takarékos és funkcionális, mindennek annyi, de csak annyi helyet biztosít, amennyire feltétlenül szükség van. A ház ezen részének külső megjelenése, borítása is markáns: hőkezelt faburkolatot kapott,

amelyet natúran hagytak, hogy a „deszka” hatás érvényesüljön. A függőlegesen rakott lapok egyrészt a környezethez igazodnak, térhatásában nyújtják az épületet, másrészt az építész korábbi technológiai tapasztalatait érvényesíti.

A deszkaburkolat nemcsak a természetes környezethez igazodik, de a megfigyelőállomások (madárles, vadászles, kilátótorony) a régióban található számos variációjára is asszociál, illetve közvetlenül reflektál a nádasba nyúló, a vízhez eljutást biztosító deszka pallósornak (stég) a nyaralóhoz tartozó tradicionális szerkezetére.

A zárt tömb mellett elhaladva pedig feltárulkozik a ház, amely minden ízében megnyílik a Balaton, a nádas, a természet felé. A keskeny, kicsiny alapterületű nyaktaggal kapcsolódva a bejárati tömbhöz egy csupa üveg pavilonépület tárul elének.

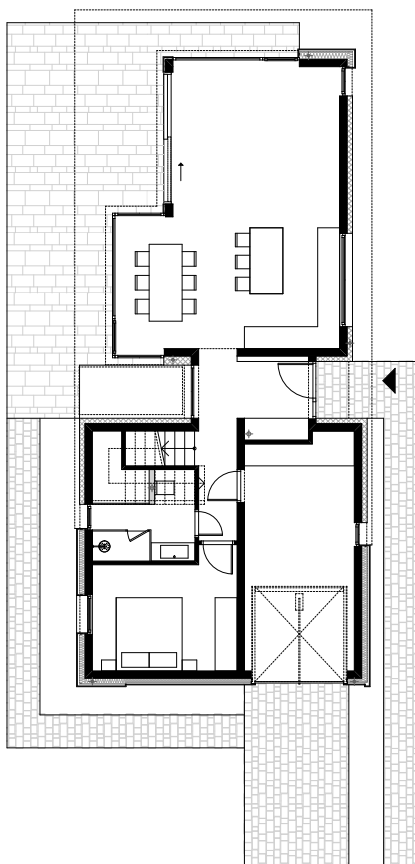
Ez az egyszintes, az épület zárt tömbjét mindenben opponáló és egyben kiegészítő rész az üveg-ház- (egzotikus növényház) és a modernista üvegpavilon-építészet minden előnyét és erényét egyesíti praktikus arányaiban. A nádas felé tájolt pavilon tetején hatalmas terasz terül el, amely meghosszabbítása, kilépője, azaz feltárulkozása a hálósobákat rejtő emeletes épületblokknak. Lenyűgöző, magával ragadó látvány tárul a kilépő elé. Itt látjuk meg, hogy mire ment ki az egész építészeti gondolat: olyan csendes, nyugalmas teraszt / megfigyelőpontot alkotni, amely a külvilágtól elzárt, de a természetre nyitott és irányított figyelmet teremt. Az üvegpavilon egybefüggő térben kapott helyet a konyha, az étkező, a nappali elegye, amelynek meghosszabbítása a pavilon fedelével védett terasz. Egyszerre lehetnek kint és bent, a ház és a természet határa elmosódik, feloldódik a hatalmas, nyitható üvegfelületekben. A vízfelület, az üvegfelület csillogását még felerősítették a tervezők egy kis mesterséges medencével a szűkült nyaktag folytatásában, illetve a folyosó méretének optikai feladásában. A nagyrészt üveg, beton és fém kombináció anyaghasználatában elmenté a természetes zárt tömbön használt faburkolatnak, határozottan jelezve a funkcionális terek határát, elkülönülését. A néhol szigorú anyaghasználatot feloldják a játékosan elhelyezett, szabálytalan méretű ablak- és ajtónyílások. A nem hivalkodó méretű, otthonosra szabott családi nyaraló nemcsak a természetbe illeszkedik, hanem környezetbarát is, korszerű gépészete fenntartható és energiatakarékos megoldásokat használ. A gondos tulajdonosi, megrendelői szemléletet tükrözi, hogy az építkezés nem a Balaton-parti fák letarolásával kezdődött, hanem megmentették az öreg, természetes árnyékot adó, a vidékre jellemző fákat, a gondozott, de egyszerű, kellemes kert hű alkotórészeit. Tóth László építész olyan ideális, egyszerre funkcionális és rokonszenves, kellemes házat tervezett a Balaton-partra, amely minden ízében illeszkedik a vidékhez, tájhoz, környezethez. Igényesen kialakított épülete a balatoni nyaralóépítészet megnyugtató mintája és követésre érdemes típusa (lehet).

A Tóth László vezette építész csapat olyan ideális, egyszerre funkcionális és rokonszenves, kellemes házat tervezett a Balaton-partra, amely minden ízében illeszkedik a vidékhez, tájhoz, környezethez.

Az üvegpavilon egybefüggő terében kapott helyet a konyha, az étkező és a nappali elegye

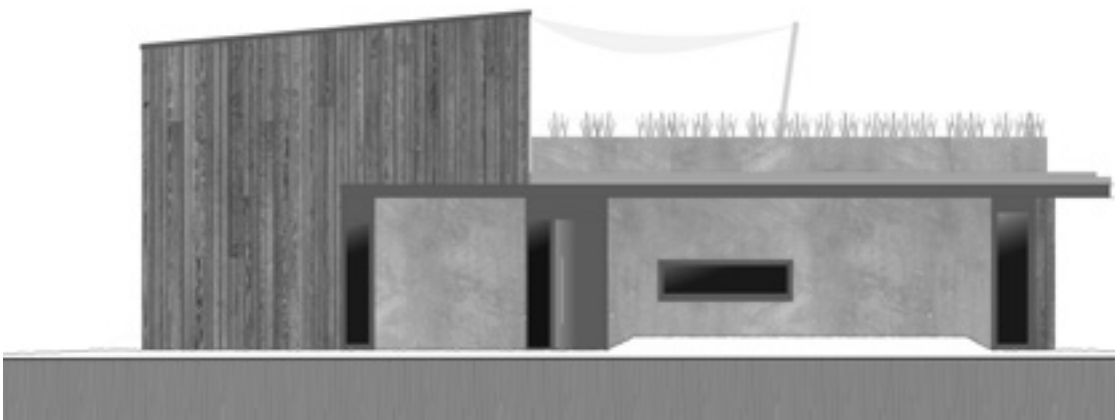
A nyaraló belső struktúrája áttekinthető, takarékos és funkcionális

Üdítő, amikor egy ilyen versengő régióban kitűnő és nyugodt építészek újra- és újragondolják a nyaralóépítészetet, segítséget adva és irányt mutatva a jelen és a jövő tervezőinek és tulajdonosainak.

A nem hivalkodó méretű, otthonosra szabott családi nyaraló nemcsak a természetbe illeszkedik, hanem környezetbarát is, korszerű gépészete fenntartható és energiatakarékos megoldásokkal operál

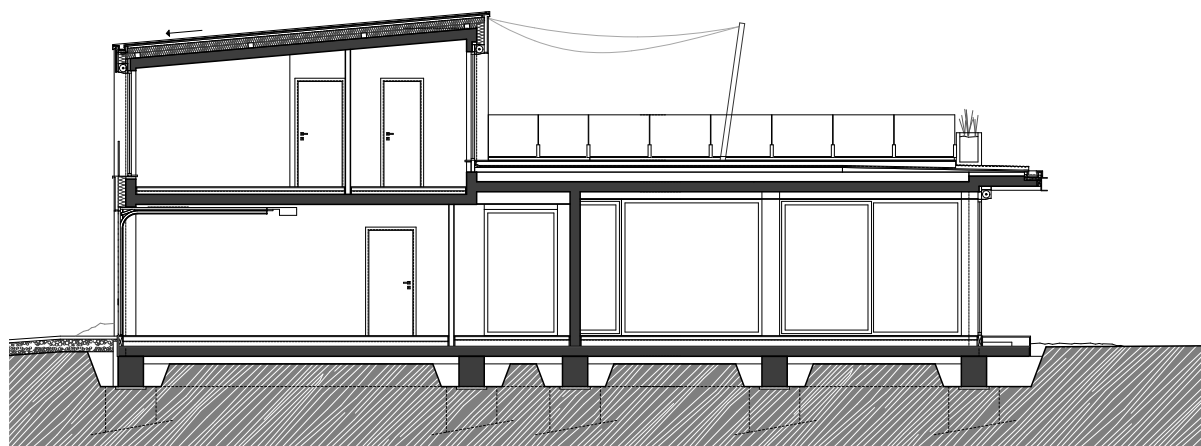
< A pihenni vágyók egyszerre lehetnek
kint és bent, a ház és a természet
határa elmosódik, feloldódik
a hatalmas, nyitható üvegfelületekben

Földszinti alapterület: 93 m²
Emeleti alapterület: 39 m²

Tervezés éve: 2016
Megvalósítás éve: 2018

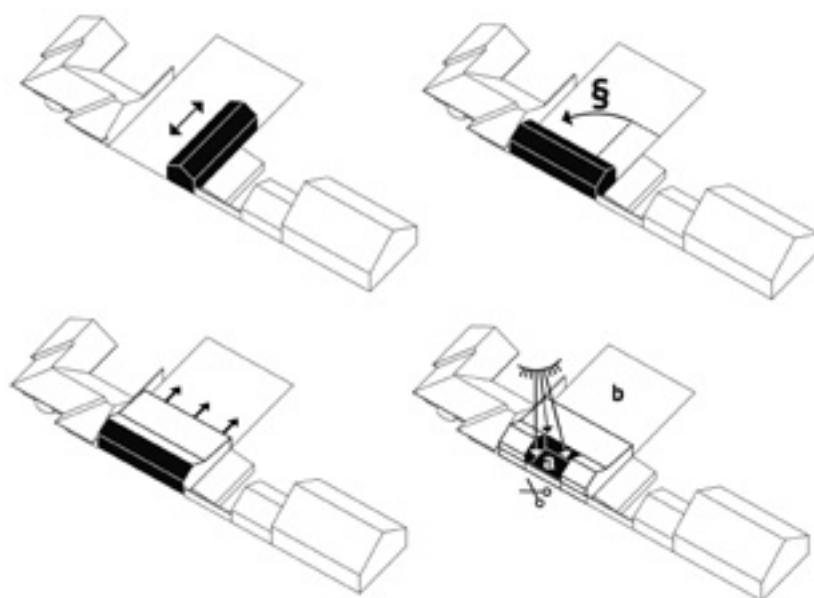
Építész tervezők: TÓTH LÁSZLÓ, PAPP LÁSZLÓ,
SCHALLING FRIGYES, SCHMIDT PÉTER,
TÁLOSI GÁBOR (TÓTH PROJECT ÉPÍTÉSZIRODA)
Lakberendezés: MÜLLER MÓNKA

Napfényre fordulva

**NAPSUGARAS
CSALÁDI HÁZ SZEGEDEN**

Építész tervező: ÁLMOS GERGELY – THÉQUE ATELIER
Szerző: GÖTZ ESZTER | Fotó: DANYI BALÁZS

< A kompakt formálás felülnézetből is racionális rendet mutat

A lebontott régi ház tégláiból rakott kerítés pengéként feszül a két tömb közé

Szeged Alsóvárosában, az utcával párhuzamos tengelyű lakóházak zárt sorú beépítésében nemrég különös épület jelent meg. Főhomlokzata helyett a Nyíl utcában sétálók a fehérre festett tégladeszka kerítést látják, amelyen az autóbehajtó és a kapu csak a kontúrjával jelenik meg. A kerítés mögött pedig ott áll az utca vonalára illesztett, U-alakban szervezett, oldalszárnyain nyeregteretűvel fedett ház, egymás felé forduló, hófehér oromfalainak egyikén egy emeleti ablak nyitja fel a sima, zárt felületet.

A tulajdonosok – egy orvos házaspár kisgyerekekkel – Izlandról költöztek haza, és az ott töltött évek alatt olyan ízlést, gondolkodást, életmódot sajátítottak el, ami egészen máshová helyezi a hangsúlyokat, mint az itthon megszokott. A felkért tervezők, Álmos Gergely építész és Bubla Ágnes belsőépítész (Theque Atelier) rendkívül nyitottan viszonyultak a család igényeihez, miszerint olyan otthonban szeretnének élni, amelyik egyszerű, természetközeli, ugyanakkor visszaadja az egykori Alsóváros lakóházainak szellemiségét és arányrendszerét, de nem archaizál; racionálisan szervezett, és a középpontjába a napfényt kerüli. Akárcsak a régi alsóvárosi házaknál.

Ezen a környéken ugyanis az 18. század végétől kezdve sorra építették az úgynevezett napsugaras házakat, az utca tengelyére merőlegesen fordult, festett deszka oromfalukon a barokk egyházi ábrázolásokból ismert napsugaras „istenszöm” kidolgozásával. A motívum a bácskai ácsok keze nyomán innen terjedt el a Vajdaságban és Erdélyben, rákerült a temetői sírkövekre és a fakapukra is. Szegeden a bajelhárító szereppel felruházott napsugaras oromfal dísz olyan népszerű volt, hogy rákerült az 1879-es pusztító árvíz után, az újjáépítéshez javasolt mintatervekre, így a városban egész utcasorok épültek ezzel a homlokzati elemmel. A hagyomány a 20. század közepéig eleven maradt, az 1940-ben indult családtámogatási rendszer eredményeképpen épült lakóházak közül is sokat ez a motívum díszített. A több száz „napsugaras házból” mára alig több mint ötven-hatvan maradt meg, köztük az 1880-ban emelt, ma műemléki védeltséget élvező tájház ugyanannak az utcának a túloldalán, ahol az új épület áll.

Álmosék a „slow építészeti” követői, egyértelmű volt számukra, hogy a környék jellegzetességét mai átiratban, a lényegre koncentrálni kell kifejezni. A környékbéli régi házak léptékében maradó, hossz tengelyes, nyeregteretűs tömböt kettébontották, és a két fél sima, dísztelen oromfalainak egyikén egy ablakot nyitottak, a napsugarak megjelenítése nélkül is megidézte a hajdani motívum lényegét: a napot jelképező nyílást. A házrészek közötti átrium maga is napfény-udvar lett, bevilágítja

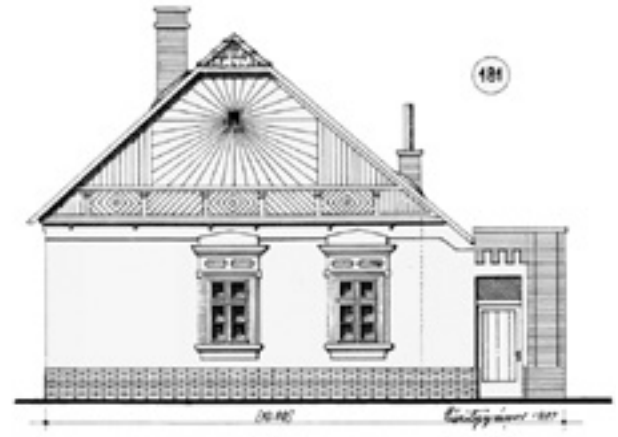
az U-alaknak a kerttel párhuzamos hosszanti szárnyát, de mivel annak északi oldalán van, nem engedi be a Dél-Alföld nyári melegét. A földszintes tömeg túlsó, kert felőli frontján széles, oszlopok nélküli tornác fut végig – egyszerű fehér keret, meghosszabbítva az oldalfalak és az összekötő szárny lapos tetejének körvonalait –, árnyékával védve a földszint déli felületét uraló, eltolható üvegfalakat. A tornác egyben terasz is, kerámiaakóval burkolt síkja elválasztó nélkül folytatódik a kert füves felületében.

A napfényt ezáltal az adja a háznak, amire szüksége van. A fehér falak, az északról átriummal bevezetett világosság és a délről tornáccal távol tartott hőszigetelés úgy védi a családi élet tereit, mint a sugaras „istenszöm” az előző századok lakóit. A zárt felületek ugyanakkor a belső tértől sem tartják távol a természetes megvilágítást. Belül az egyszerű, fehérre festett falak fölerősítik a bejutó fényt, akár az átrium felől, akár az emeletre vezető lépcső fölötti tetőablakból jön.

Érzékeny szemlélő számára a térszervezés, az anyaghasználat, a formák ritmusa mögött egy zenei képzet bontakozik ki. A finoman tagolt, aszimmetrikus szekvenciákban lassú, de folyamatos lüktetést érzékelünk. Kívülről ez legerősebben a középső kerítésszakasz fehérre festett tégláinak szabályos szabálytalanságában érhető tetten – a téglák a telken elbontott régi ház testéből származnak, csorbaságuk a fehér festékréteg alatt egyszerre régi és új, egyforma és különböző. Majd a vízszintesen rakott sorok kétoldalt, ahol a ház homlokzatához érnek, éles ritmustöréssel függőleges deszkafelületben folytatódnak – de a mindent uraló fehér szín egyneművé simítja az eltérő minőségeket. Csupa apró, izgalmas mozzanat, az anyagok és a kompozíció egymásra adott válaszlai, harsány hangok helyett visszafogott csendülések. Hasonlóan kontrollált, lecsendesített, de jól érzékelhető ritmust követnek a többféle anyagú, de egységesen fehér felületeken kirajzolódó árnyékjátékok, a déli front üveg és tömör falrészeinek váltakozása, vagy belül az egy- és kétszintes tömegek közötti összekapcsolódások.

Az épület éppen egyszerűségében kelt feltűnést a környék, az utca karakteréhez képest. A lakók ezt példás módon kezelték: párbeszédet kezdeményeztek a furcsálkodó, az új jelenséget inkább elutasító szomszédokkal. Elmondták nekik, milyen gondolatok mentén, hogyan alakult ki végül az otthonuk. Kicsiben elvégezték azt, amit a Magyarországon még mindig fájóan hiányzó vizuális nevelésnek kellene, a maguk szemszögéből, lakói minőségükben tulajdonképpen „lefordították” a környék nyelvére a kortárs építészet itt és most használt szótárát.

Az oromfal padlásszellőző nyílásában megjelenő „istenszöm”, az a sugaras mintázatú asztalosmunka jelképezte a nap sugarait, egyfajta Szentháromság-jelképet, mely védelmezi lakóit a természeti csapásoktól.

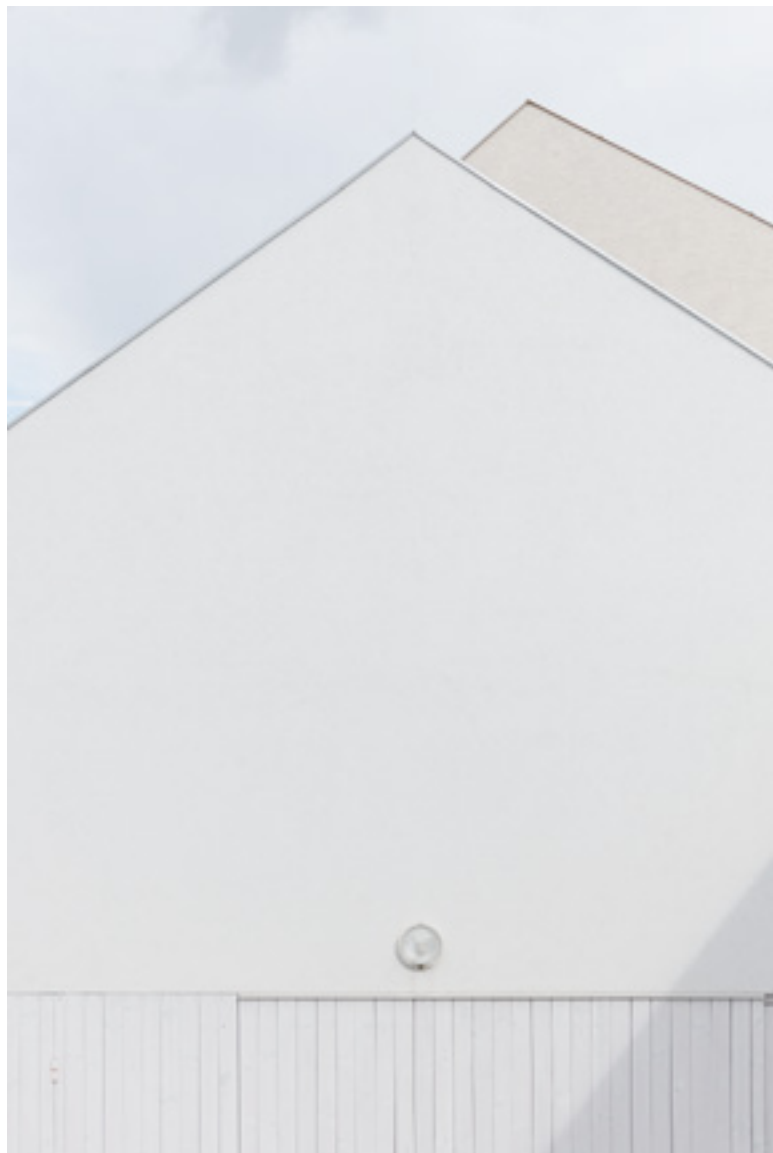

^ A hófehér oromfalon megjelenő árnyék a tetőforma finom megsokszorozásával felidézti az egykori utcásor képét

A napcsapdaként működő átrium

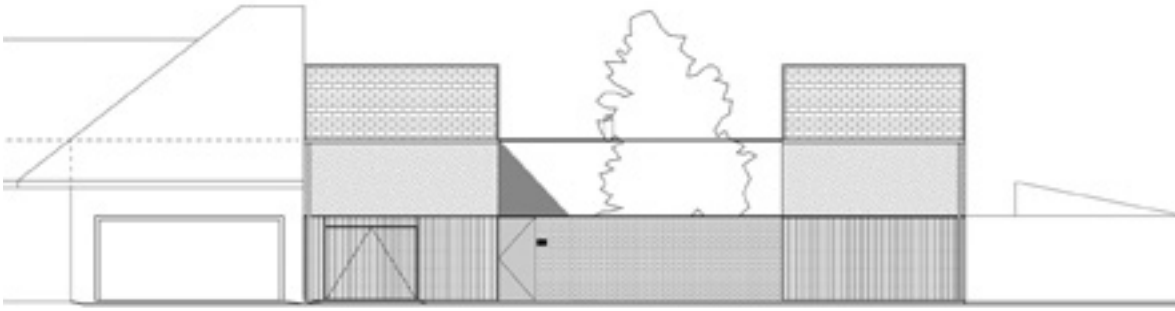
Az új épület tervezésénél a napsugaras házak szellemiségének, arányrendszerének és emberi léptékének visszahozása volt a koncepció, mindezt mai kortárs építészeti nyelven, az újonnan kialakuló városképtől nem teljesen elidegenedve.

^ A különböző homlokzati anyagokat a fehér szín hozza egységbe

> A homogén, világos felületeken az egymást metsző síkok éle puha, sejtelmes rajzolattá válik

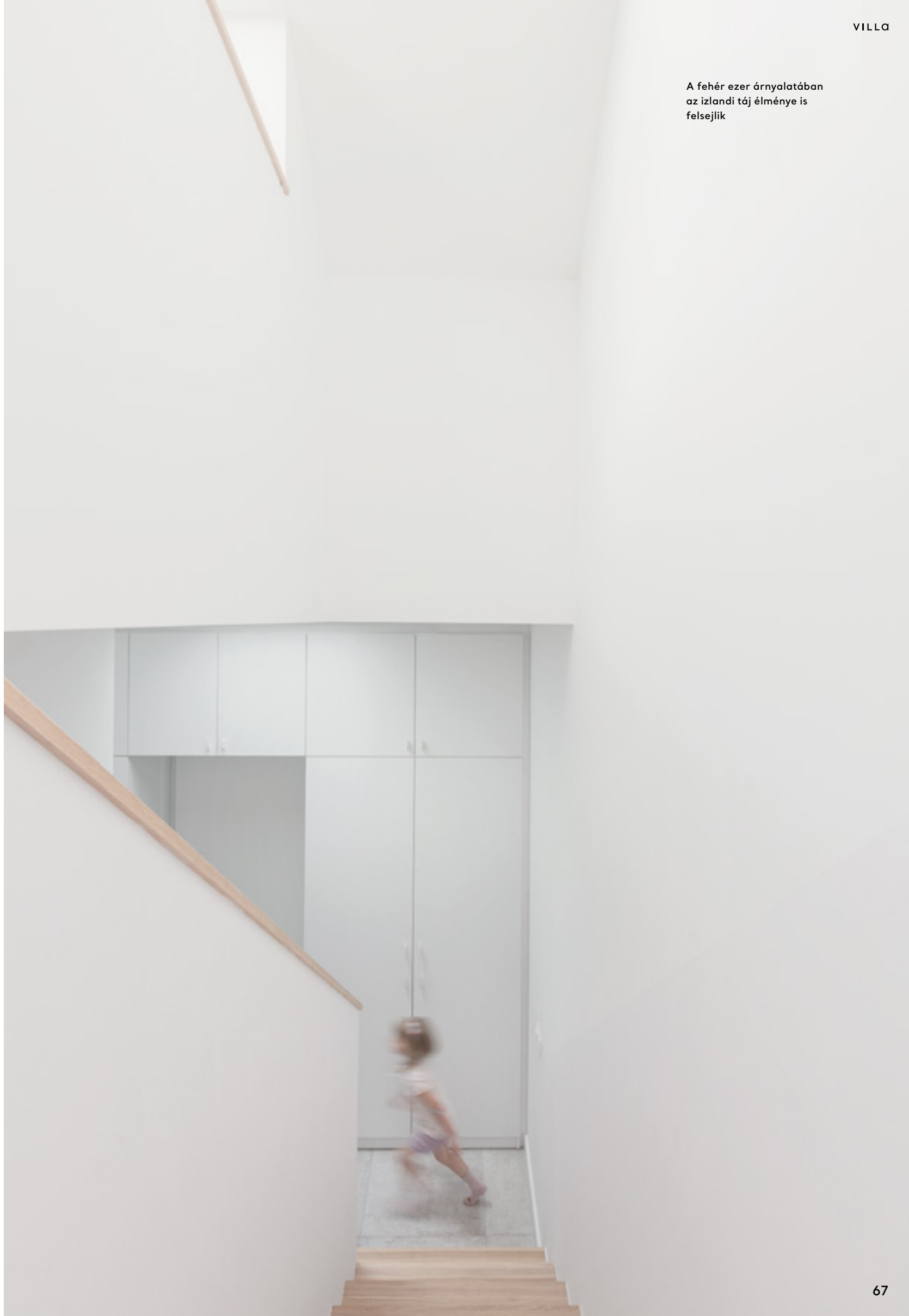

Az épület utca felé zárt, csak az „istenszöm”-szerű oromfalablak enged kis betekintést az emeleti stúdió-szobába.

A felülvilágítóknak köszönhetően a zárt homlokzatok mögötti terekbe is egyenletes külső fény jut

A fehér ezer árnyalatában
az izlandi táj élménye is
felsejlik

A kerti homlokzatot széles keretként megfogalmazott tornác védi a dél-alföldi nap erejétől

Tervezés éve: 2017
 Megvalósulás éve: 2020
 Nettó alapterület: 145 m²

Építész tervező: ÁLMOS GERGELY
 (THÉQUE ATELIER)
 Belsőépítész: BUBLA ÁGNES
 (THÉQUE ATELIER)

Környezetbarát és szakszerű takarító szolgáltatás

Ezért válasszon Minket!

- ✓ Környezetbarát szolgáltatás
- ✓ Prémium minőség
- ✓ Ügyfélközpontúság
- ✓ Képzett és szorgalmas munkatársak
- ✓ Saját fejlesztésű ellenőrző rendszer

www.firstclean.hu

COVID-19 FERTŐTLENÍTŐ
SZOLGÁLTATÁS!

Egy sziget lehetősége

CSALÁDI HÁZ A FŐVÁROS SZÉLÉN

Építész: BÉNYEI ISTVÁN | Szerző: MARTINKÓ JÓZSEF | Fotó: PALKÓ GYÖRGY

Biztosan el tudja képzelni a tisztelt olvasó azt a helyszínt, építési telket, ami az építészeti ihlet forrása-ként működik. Azt az ideális környezetet, ahol házat tervezni már önmagában is a szakma ünnepe, ahol az építés az első helyszíni bejárása alkalmával azt éli át, mint amit Petrarca a Mont Ventoux-n. Nos, az írásunkban bemutatni kívánt családi ház telke nem ilyen helyszín. Szinte tökéletesen ellentéte az ideálisnak: szűk, a szomszédos házak karaktere pocskék, az utcakép kommersz, kivagyí és érdektelen, a keleties tájolású lejtő kiszabályozása pusztán haszonelvű, mintsem átgondolt, változatos, élhető. Noha a közeli erdős részek néhány valamirevaló fája életben maradt a telekhatáron, és a felépült ház emeleti teraszairól látni valamicskét a budai hegyvonulat és a Pilis találkozásából, valójában semmi sincs a helyén. Megbízó és tervező számára valódi kihívást jelentett tehát, hogy az előnytelen építési szituációból a lehető legjobbat legyenek képesek kihozni. Sajnos, ha nincsenek inspiráló támpontok a tervezési folyamatban, a formálódó épület magára marad, és végeredményben szigetszerű, magányos képletként valósul meg a ház. Houellebecq regényét idézem a címben, ugyanakkor nem a francia író művének fabulája és szüzséje itt a fontos, hanem a címben idézett sziget és lehetőség. Szigetszerű ez a ház, ami valamiféle „értelemtelen rend” (V. Papanek) megteremtésére törekszik. Ugyanakkor ez a ház nem kiáltvány, nem kritikai állásfoglalás és még csak nem is az „ordo ab/ad chao(s)” (rend a káoszból) programjának univerzalitása érhető itt tetten. Sokkal inkább a rend és egy racionális rendszer iránti személyes, szenvedélyes elkötelezettség. Ne ragadjuk le azonban a telek adottságainál, mert ha az épített környezet és az építési telek adottságai előnytelenek voltak is, jól érezhető, hogy Bényei István építész és munkatársai az elmúlt években – sőt évtizedben – rendkívüli rutinra tettek szert hasonló karakterű megbízásaik során. Mint az építészettől hallom: Budapesten elfogytak a reális áron megvehető, jó adottságú építési telkek, és gyakran kell erre a hátrányra reagálni a tervezési folyamat során.

Két, túlságosan is közeli és túlságosan is nagy méretű közvetlen szomszédja okán az épület befelé fordul lakótereivel, amit a ház középtengelyében lévő belső átlátásokkal oldanak fel a tervezők. Ennek a fényből és kapcsolódó terekből álló áramló rendszernek lírai esszenciájaként egy igencsak prózai helyiség, egy kamra, vagy pestiesen szólva egy spájz vált a jelképévé. Savmaratott, opálos, üveghártyás falaival és központi helyzetével ez az apró tároló hasáb megköveteli a benne lévő tárgyak, tárolódobozok, polcok rendjét, ugyanis minden, ami a tárolón belül van, az az átörő fény miatt árnyékával vetül ki a falak külső felületére. Következésképpen a nappali, a konyha-étkező csak akkor élhető igazán, ha a spájzban rend van. Szép metafora.

Az emeletén a háromfős család számára ideális, funkciójából eredően is zártabb hálósobák, családi fürdőszoba található, míg a telek eredeti szintjéről kissé lesüllyesztve a konyha+étkező+nappali – vendégszoba – kondiszoba sorakozik egymásba fűzve. Mivel a két szint egymástól kissé hátra és oldalra húzva is elmozdul, ezért egy kisebb medence épülhetett az alsó szint takarásába, az udvar legvédettebb szegletébe. Ezeknek az elmozduló szinteknek a következtében a földszinten – a terasszal kiegészülő – konyha-étkező egység felett az emeleti szülői hálóhoz üvegkorlátos terasz csatlakozik, kis tetőkerttel. Rövid megjegyzés: az épületmagasságokra vonatkozó előírások miatt gyakori látvány, hogy az emeleti szinthez tetőterasz, általában üvegkorlátos tetőterasz kapcsolódik. Kertes, kertkapcsolatos családi házaknál ez a tetőterasz szinte mindig funkcióját veszti, hiszen a lakók jobban szeretnek a földszinti konyhához kapcsolódó kertrészen, kerti teraszon étkezni, kávézni, ejtőzni. Ennek ellenére a megrendelők szemében olyan vágyott luxussá, kötelező elemmé vált napjainkra a tetőterasz, ami verőfényben, esőben aztán mindig szinte használhatatlan, se nem veranda, se nem loggia, se nem tornác, értelmetlen nehezen bútorozható, egyfajta nem helyként létezik tovább. Építészeketől hallom, hogy lapos tetős házaknál a megrendelők szinte meggyőzhetetlenek arról, hogy kertes házuk tetőteraszára kiülni a legritkább esetben sem fognak, ettől tekintsenek el, ne erőltessék, általában ezek a teraszok túlságosan kitétek egyébként is, ritkán intimek, ott magukat mint egy lebegő színpadon nem fogják jól érezni.

Feltérképezve a ház adottságait és belső rendszerét, nem maradt más hátra, mint szólni néhány szót a homlokzatot leginkább meghatározó motívumról, a homlokzat bizonyos részeit néhol egyfajta bélétként keretező óarany-réz színű párkányszalagról. Ha szemből nézzük, a garázslejárát masszív, erősen, dinamikus megemelő támfalai felől a házat, akkor azt látjuk, hogy szemből, a jobb oldalon, a felső szint pár fokkal elmozdul az alsó szintről. Ez a megoldás egyfajta peremet, keskeny előtetőt képez, ami a vendégszoba felőli külön bejáratra mutat, annak az irányát jelöli ki. Ha már ez a finom elmozdulás történt a födémvégen, akkor a födémvégek és főfalak bizonyos szakaszain végigfuthat az a finoman csavarodó, bemetszésével mintha a ház belvilágának hangsúlyosságát kiemelő, a ház belsejébe mutató vonal, aminek fémlemez anyagát egyébként is gyakorta látjuk Bényeiék házaiban. Kreatív, szép és poétikus megoldás ez, ami a falak, tetőfödémek kapcsolatának látványát írja újra. Nagyon hálás a szem azért, hogy az üveg és fehér vakolat színeit, a sarkos derékszögek dominanciáját ez a finom gesztus megtöri. El tudom képzelni, hogy a hazaérkezőket mindig valamiféle üdvözlő gesztus ünnepélyességével tölti el ez a keretező szerkezet: hazaértek, megérkeztek a szigetükre.

A födémvégek és főfalak bizonyos szakaszain végigfut egy finoman csavarodó, bemetszésével mintha a ház belvilágának hangsúlyosságát kiemelő, a ház belsejébe mutató vonal, aminek fémlemez anyagát gyakorta látjuk Bényeiék házaiban.

< A földszinti lakóterek vonalában,
a földszinti épületrész takarásában
medence látható

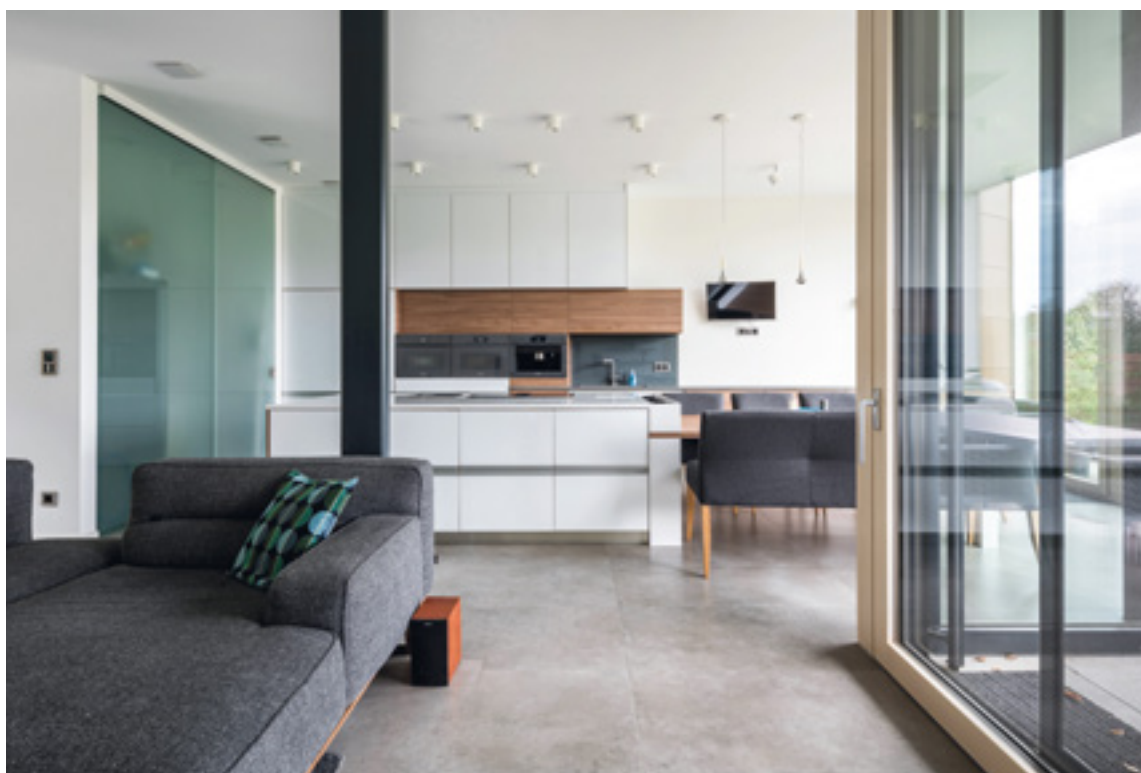
∨ Átnézeti terv

^ A nappali-étkező-konyha egységhez terasz csatlakozik, ahonnan a környező dombokra látni. A filigrán acélpillérek nem szabdalják fel a belső teret.

A kép bal oldalán látható az üvegfalú spádz, ami a konyhához közvetlenül csatlakozik

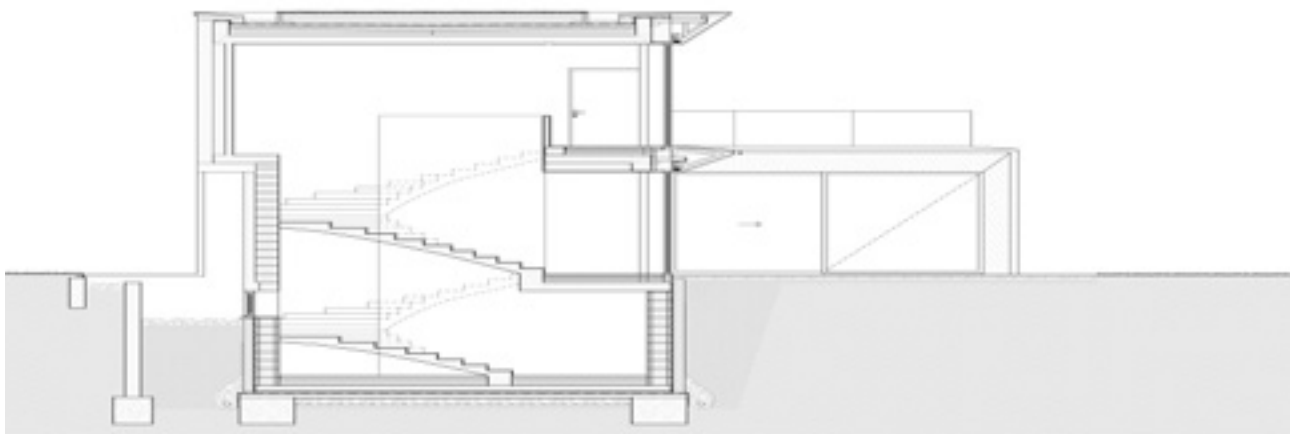
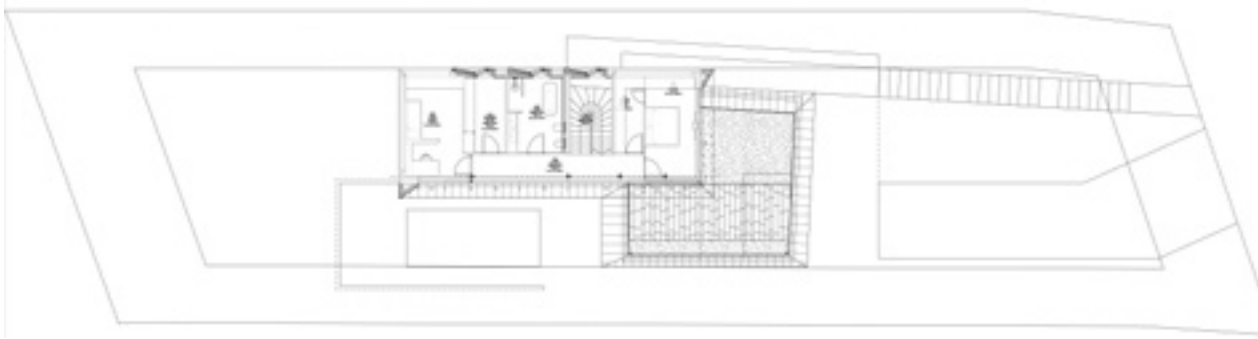

Az emeleti közlekedő
végén, a szülői hálóhoz
üvegkorlátú tetőterasz
kapcsolódik

Természetes anyagok és visszafogott színek dominálják a lakótereket

Légiesség, visszafogottság és racionális rend a fürdőszobákban

Kreatív párosítás a fürdőszobában: földes szürke és hófehér tisztaság

Az alkonyati képen jól látszik, hogy – köszönhetően a nagyvonalú térkapcsolatoknak – hosszanti irányban az egész házon végig lehet látni

Budapesten elfogytak a reális áron megvehető, jó adottságú építési telkek, és gyakran kell a hátrányra reagálni a tervezési folyamat során.

Nettó alapterület: 315 m²
 Tervezés éve: 2018
 Kivitelezés éve: 2020

Vezető építész tervező: BÉNYEI ISTVÁN
 Építész tervező: SZEPESI ZOLTÁN

Belsőépítész: BÉNYEI ISTVÁN,
 RUDINSZKY BERNADETT

Vezető építész tervező: HARTVIG LAJOS DLA – BÁNÁTI + HARTVIG ÉPÍTÉSZ IRODA
Szerző: ZÖLDI ANNA | Fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS

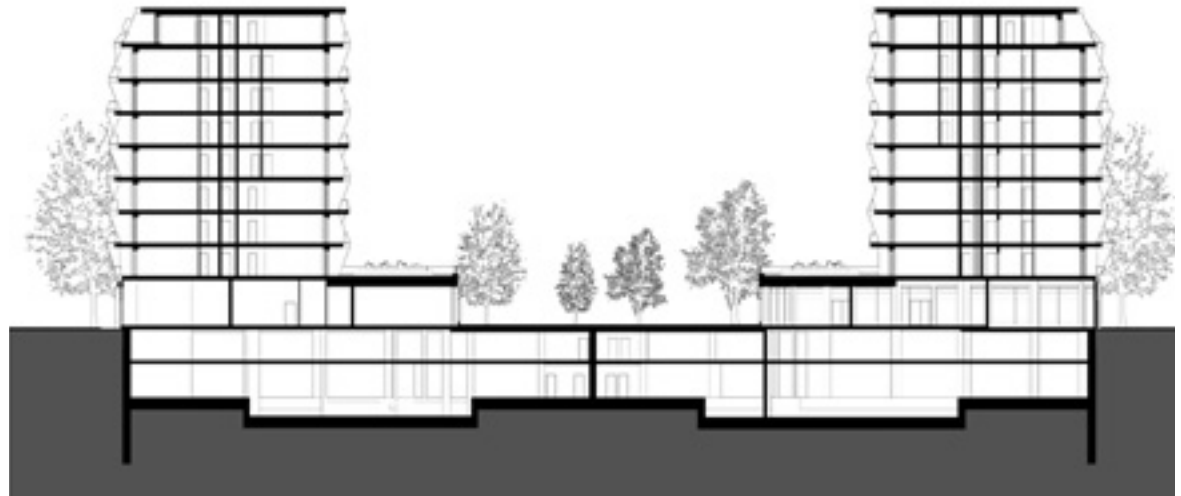
Rendszer a rendetlenségben

GREEN COURT RESIDENCES: TÁRSASHÁZAK
A LŐPORTÁRDŰLŐ KAPUJÁBAN

< Az erkélyeket elválasztó falak mentén és az erkélylemezek síkjában futó, cikcakkban megtört vonalak a szomszédjukhoz képest mindig egymás inverzei

Angyalföld belső, nem túl forgalmas és nem túl izgalmas utcáin háztömbnyi méretű fehér kristály vonja magára a figyelmet. A Bánáti + Hartvig Építész Iroda egyetlen szellemes homlokzati struktúra következetes alkalmazásával oldja befogadhatóvá a két, egyenként mintegy száznegyven lakást rejtő tömb „vizuális lábnyomát”.

A tömböt két egymásra merőleges gyalogút tárja fel és köti össze a környezetével

Az erkélyek nélküli bütöfalakon is folytatódik a homlokzati struktúra geometrikus játéka

Túlzás lenne állítani, hogy a Lőportárduló Budapest vonzó, sétára csábító negyedei közé tartozik. A gond nem is az építészeti, hanem az egységes városi minőség hiánya. 19. századi templom, ottfelejtett földszintes ipari épület, panelos lakótelep, felújított gyár váltakozik az új beépítésű lakótömbökkel, parkokkal, irodaházakkal. A kontextus és kontinuitás itt nehezen megragadható fogalmak. A Hartvig Lajos vezette team szerencsés módon egy egész tömb beépítésével foglalkozhatott, amelynek közvetlen szomszédsága ugyancsak vegyes. Átlósan szemközt az Angyalföldi Evangélikus templom Sándy Gyula által tervezett tornyos sziluettje, a belváros felőli oldalon egy újonnan kialakított közpark határolja, a szemközti oldalon viszont a Dózsa György út robogó forgalma a vívóteremmé avanszált zsinagógával és egy épülő új irodaház színesen játékos homlokzatával. Harmadik szomszédja egy századfordulós, többszintes lakóépület nagy kerttel, íves-árkádós loggiákkal, némi népi beütéssel – vélhetően munkáslakásokat fogadott be valaha. A beépítést gyalogos sétányokkal tagolták különböző zónákra. A forgalmas főút mellé telepített irodaház alsó szintjén gyalogos utat nyitottak a tömbön túli közpark felé. Erre merőlegesen, a telek közepén gyalogos sétány választja el az irodaházat, amely így kvázi tűzfalként elhatárolja a lakófunkciót a zavaró forgalomtól. A tömb belsejében, az egymást keresztező gyalogutak centrumában jókora, zölddel beültetett terület maradt szabadon, ez az épület nevét adó Green Court, melyet a két, „L” alakú lakótömb keretez. A tömbbelsőbe vezető átvágások tölcészerűen kinyílnak a centrum felé, így az udvart körülvevő magasság dacára a térérzet a megszokottnál tágasabb. A beépítési előírások miatt a templommal szemközti sarkot 45 fokban le kellett vágni, illetve a Dózsa György úttal párhuzamos, kis forgalmú Taksony utca mentén árkádós megoldást kellett alkalmazni, a fedett átjáróról üzletek nyílnak a földszinten. Szintén üzlet és szolgáltatás foglalja el az udvar felőli oldalon a homlokzatok síkja elé mélyen előreugró földszinti tömegeket, melyek lapos tetején zöldfelületet alakítottak ki, illetve az ide nyíló lakások is tágasabb teraszokat kaptak. A jó térarányok miatt kelően benapozott közös területeken akár közösségi kert is létezhetne, ha a lakók egyszer erre adnák a fejüket.

Ami igazán extra és szellemes, az a házat burkoló „héj” megfogalmazása. Jelentős méretű tömbről van szó, amelyet nagyon eredeti, ugyanakkor végtelenül egyszerű ötlettel tettek egyedivé. A környezetpszichológia a lakóhely iránt támasztott igények között előkelő helyen tartja számon az identitásképző szerepet. A tömeges lakásépítés – már maga a kifejezés sem túl barátságos – ennek zsi-gerből ellene hat. Ami az egyediséget illeti, a mai lakásépítés nem kényeztetni flexibilis alaprajzokkal a beköltözőket, és a fejlesztők szigorúan előírt lakásmixe az építés számára sem tartog kibontakozási lehetőséget. Az azonban ma már az épített-

nek is érdeke, hogy maga a ház vonzó és különleges megjelenésű legyen, még ha ez plusz pénzébe kerül is. Változatos homlokzatburkoló anyagok, színek, tömör és áttört felületek vizuális játéka verseng a piacon, a Green Court Residences hófehér tömbjei azonban még ehhez képest is tudnak újat mondani.

Az alapképlet valójában végtelenül egyszerű, ugyanakkor rím-mel a kortárs gondolkodásra, amely ritmikusan ismétlődő, matematikai szabály szerint változó mintázatokban értelmezi a világot. A kódolhatóság a számítógép működésének alapja, és több évtizednyi számítógéppel segített építészeti tervezés után már kirajzolódni látszik, ahogyan az eszköz visszahat a produktumra. A Green Court Residence homlokzatának alpmotívuma a minden lakáshoz tartozó erkélyek sora, amely mind az utca, mind az udvar felé egységes burkot von az épület köré. Alapesetben az erkélyek szabályos kiosztása a végtelen unalom szinonimája, itt azonban az erkélylemezek sarokpontjai elmozdulnak egymáshoz képest egy szabályos rend alapján. Az így kialakuló, kvázi burkot képező forma élei függőlegesen, az erkélyeket elválasztó falak mentén és vízszintesen, az erkélylemezek síkjában is cikcakkban megtört vonalak, amelyek a szomszédjukhoz képest mindig egymás inverzei. A szavakkal csak rettentő bonyolult és vélhetően teljesen érthetetlenül leírható rendszerben épp az a gyönyörű, hogy ránézésre azonnal dekódolható, szabályos forma, amely mégis végtelenül izgalmas – szó szerint is végtelen mintázat. A rendszer következetesen folytatódik az összes homlokzaton, így szokatlan külseje dacára az épület a rend megtestesülése a rendetlen vizuális környezetben.

És mivel ez a rend önmagában nem bonyolult, sőt, nagyon egyszerű geometriára vezethető vissza, az igazán méretes ház nem válik kirívóan pökhendivé, visszafogott, homogén színezése pedig – a melegbar-na fa nyílászárókhoz fehér falak és halványzürke korlát társul – kifejezetten jó társa ebben.

A függőleges pálcákból alkotott korlát feladta a leckét tervezőnek és kivitelezőnek egyaránt, hiszen a geometriából következően nem sík felület, hanem hiperbolikus paraboloid. Ez a hullámzó, az egész homlokzaton végigvonuló áttetsző hártya további funkcionális játékra is lehetőséget adott, a pálcák sűrűségével a belátást szabályozták. A rendszer nem csak az oldalhomlokzatokon folytatódik, de a belső térben is. A készen kapott, nem kifejezetten előnyös arányú terek belsőépítészeti a Demeter Design Stúdió alkotta, rafinált eszközökkel igyekezve elegánsan humanizálni a fejlesztői modell szimpla alapképletét. A nyolc szint magas átriumban visszaköszön a homlokzat tört geometriája, ezáltal a függőleges akna izgalmas térplasztikává válik. A lakásokhoz vezető nyílegyenes, zárt folyosók vonal menti megvilágítása nem próbálja leplezni az alaprajzi struktúra monotonitását, inkább ráerősít, és a vízszintes sodrást vizuális motívummá emeli. A lakásbejáratok jelzésére alkalmazott függőleges, nyújtott

A tömbre korábban a Foster & Partners készített tervet, de később változott a fejlesztő koncepciója, így mód nyílt rá, hogy a Bánáti + Hartvig Építész Iroda mestertervet készítsen az egész területre.

A megoldás eleganciája

A CORVIN-NEGYED BŐVÍTÉSE

Építész: HAJNAL ZSOLT, KENDELÉNYI PÉTER – HAJNAL ÉPÍTÉSZ IRODA

Szerző: ZÖLDI ANNA

Építészeti fotó: HLINKA ZSOLT, JUHÁSZ NORBERT

A Hajnal Építész Iroda által tervezett társasházzal bezárult a Corvin sétány bal oldali térfala. A teljes tömböt elfoglaló épület megkomponálása méreténél fogva olyan feladat elé állította a tervezőket, amelyre csak a sztenderd megoldások kreatív újragondolásával lehetett színvonalas építészeti választ adni.

A Corvin-projekt minden bizonnyal Budapest legnagyobb volumenű belvárosi fejlesztése, nem hasonlítható egyetlen más, összefüggő területet érintő megújítási programhoz sem. Egyediségét az adja, hogy városrésnyi beépített területen, egységes koncepció alapján lényegében kicserélődött a teljes beépítés, úgy, hogy közben léptékváltás is történt. Nem szűzföldön jött létre egy korszak új építészeti lenyomata, mint mondjuk az Újlipótvárosban, a helyszín jól definiálható urbanisztikai kötöttségekkel bírt. Ilyen esetekben Budapesten többnyire a régi és az új valamiféle összefésülése, többé-kevésbé foghíjbeépítés, de mindenképp a meglévő léptékhez igazodó „fopótlás” történik.

A Corvin-negyedben történt beavatkozás viszont karakterében leginkább ahhoz hasonlítható, amikor a 19. század végén a barokk és klasszicista pesti Belváros egy-kétemeletes épületeit és utcahálózatát mindenestül elbontották, és a kor színvonalának megfelelő, négy-, öt-, hatszintes palotákra és középületekre cserélték. A Józsefváros esetében vitán felül állt, hogy a teljesen amortizálódott, emberhez nem méltó lakókörülményeket nyújtó területen erőteljes építészeti beavatkozással lehet csak minőségi változást elérni, és mivel a házak többsége önkormányzati tulajdonban állt, erre a lehetőség is adott volt. A kitűzött cél – a városrésnyi terület urbanisztikai minőségének emelése – megvalósult, még hozzá professzionális eszközökkel. A fejlesztő Futureálnak köszönhetően kiváló építészek kezéből kiváló minőség került a „placcra”. A lakás, iroda és kereskedelmi funkciót egyben tartalmazó Corvin-projekt fejlesztési terveihez külföldről is hívtak városstervező szakembereket, többek között a Harvardról. Az egyes épületek hazai tervezőinek kiválasztásánál sem spóroltak az idővel, és a magyar viszonyok közt már-már kihálóban lévő pályázatához folyamodtak. Öt irodát hívtak meg, és a pályaművek tervezésének teljes folyamata alatt konzultáltak az összes tervezővel, így mind az ötféle megoldás a saját lehetőségein belül maximálisan megfelelt a fejlesztői igényeknek.

A Hajnal Építész Iroda munkája a telepítést illető eredeti és jól átgondolt ötlettel vitte el a pálmát: a bérházépítészetben klasszikus court d'honour kortárs alkalmazásával az előírt szintszám mellett sokkal több lakást tudott a sétány felé tájolni. Az átriumos, előudvaros tömeg egyrészt kellemesen oldja a sétány végén a sokszintes tömbök zárt térfalát, másrészt ez a tömegképzés rímelt az utána következő, a sétányt lezáró irodaépületek által közrefogott teresedésre is.

A teljes tömböt elfoglaló (532 lakás), szinte egy kisváros népességét befogadó épület méretéből adódik a feladatban rejlő építészeti kihívás: a gigantikus méretű tömeget vonzó, jól élhető és vizuálisan is kellemes hatást keltő egységgé formálni. Mindezt úgy, hogy a befektető is maximálisan megtalálja a számítását. Ez a szemlélet nemcsak szigorú megtérülési logikát diktál, hanem

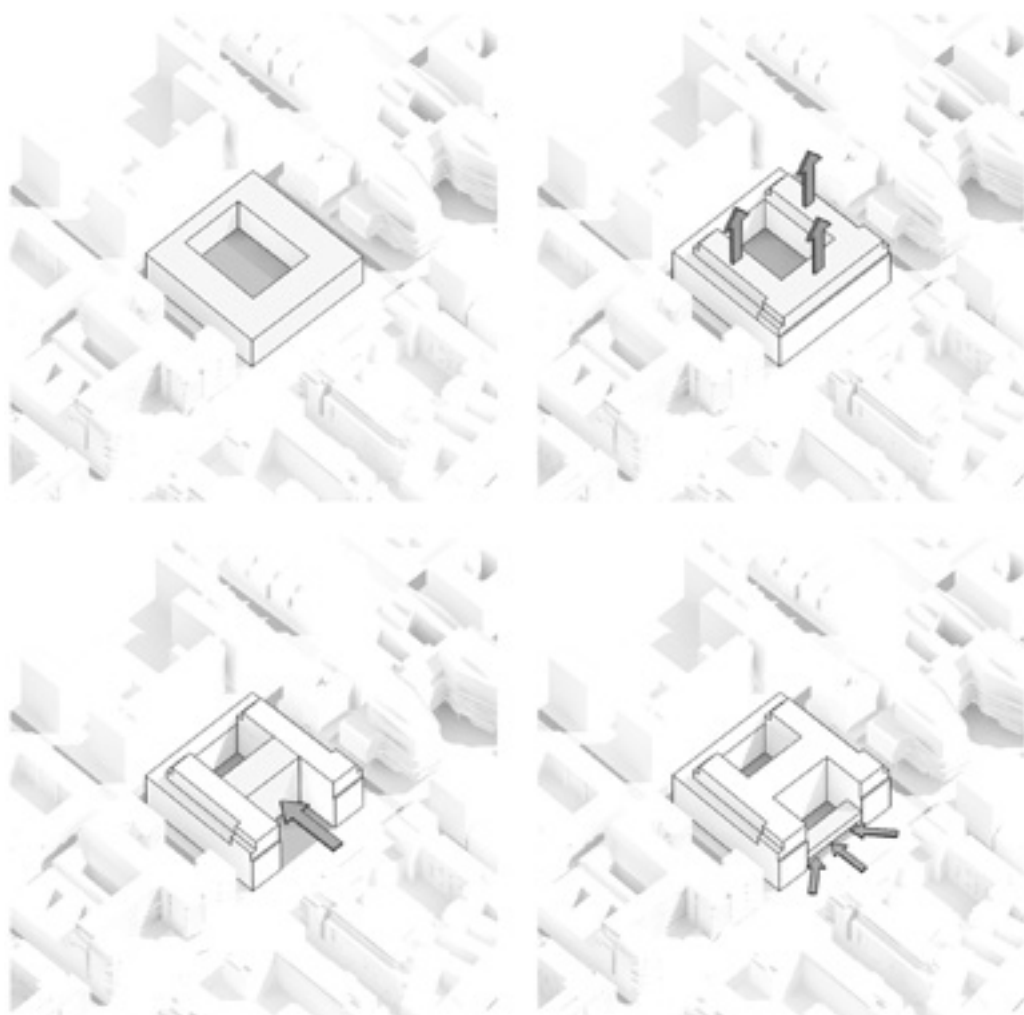
az összefüggésekben rejlő lehetőségekre is fogékony. A Hajnal Építész Iroda praxisa persze garancia a professzionális problémakezelésre, az elmúlt 16 évben tíz nagyon különböző léptékű és adottságú területre terveztek társasházakat. Az utóbbi négy évben párhuzamosan dolgoztak a négy legnagyobb fejlesztőnek, jelenleg öt nagyléptékű társasházuk épül Budapesten. A tervezők koncepciója szerint az építészeti karaktert nem egy előre elhatározott, látványos forma dönti el, hanem az, hogyan lehet az épület élhető az adott szituációban. A válasz kulcsa a telepítés, amelyből azután a karakteres építészeti jegyek következnek.

A Corvin Átrium esetében az épület kialakítását alapvetően az a gondolat határozta meg, hogy az említett kisvárosnyi ember számára nem kevés időbe telik, míg eléri a saját lakása ajtaját. A cél az volt, hogy ez a „túra” egyedi hangulatú és élvezhető legyen. A közlekedőterek megformálása alapvetően a Lego-elemekként sorolt lakások lakóinak otthon-élménye szempontjából. A Corvin sétányon álló épület esetében a jól megválasztott, rafinált telepítés, a court d'honour a mögé húzott átriummal már elve magában hordta annak lehetőségét, hogy kellemes és változatos közlekedőútvonalak alakuljanak ki, és a tervezés során ezeket a lehetőségeket maximálisan ki is használták.

A megérkezést intimmé teszi az utcavonaltól visszahúzott előudvar, amely mögött, üveggel határolt passzázsban túl felszökken az átrium zöld foltja. A bejárati udvar védett milióját fokozza, hogy részben felülről is zárt, fölötté az utcavonalon a két épületszárnyat összekötő, két szint magas híd húzódik, mely szintén lakásokat foglal magában.

Ez a híd mint egy kapuzat vezet az előudvaron át az épület bejárataihoz, a legoptimálisabb lakásszámot eredményező megoldás tehát valódi építészeti gesztussá változott azáltal, hogy humán igényeket szolgál. Az átrium, a passzázs, a híd csupa intim tér, amely oldja a szekcionált lakóegységbe kényszerült városlakó szorongató életérzését. A bejáraton áthaladva viszont egy másik koordináta mentén kitágul a perspektíva: a teljes épület magasságát átfogó, körfolyókkal szegélyezett előcsarnok fogad, melybe a fény fölülről érkezik. Innen nyílnak szintenként a liftek, illetve az épületszárnyakat feltáró, kötelező középfolysók. A tervezői igényesség utóbbiak esetében is szembeűnő: a fejlesztőknél evidenciának számító közlekedő-megoldás itt nem sötét, nyomott keresztmetszetű szülőcsatornát eredményez; egyszerű és a szó szoros értelmében semmibe sem kerülő eszközökkel sikerült az épület volumenéből adódóan méretes folyosót izgalmas átlátásokkal kecsgetető térére varázsolni. A közlekedő traktust áttörve, a földemelet két szintenként eltelve sikerült mesterséges és természetes fény keverékével megvilágítani a folyosók rendszerét, melyekről a lakások rövid hidakon át közelíthetők meg. A nyomasztó csőérzet elkerülésének ára nem pénzben mérhető, pontosan ugyanannyi köb-

Lépésről lépésre formálódott a tömb beépítési koncepciója, amely a lakásszám megtartása mellett tagolt tömeget eredményezett

A Corvin sétány utolsó lakóháza vidám színeket csempész az utcaképbe

A tervezők a bérházépítészetben klasszikus court d'honour kortárs alkalmazásával az előírt szintszám mellett sokkal több lakást tudtak a sétány felé tájolni

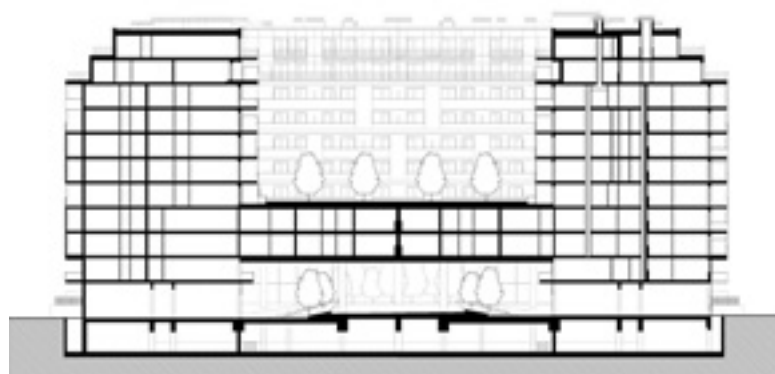
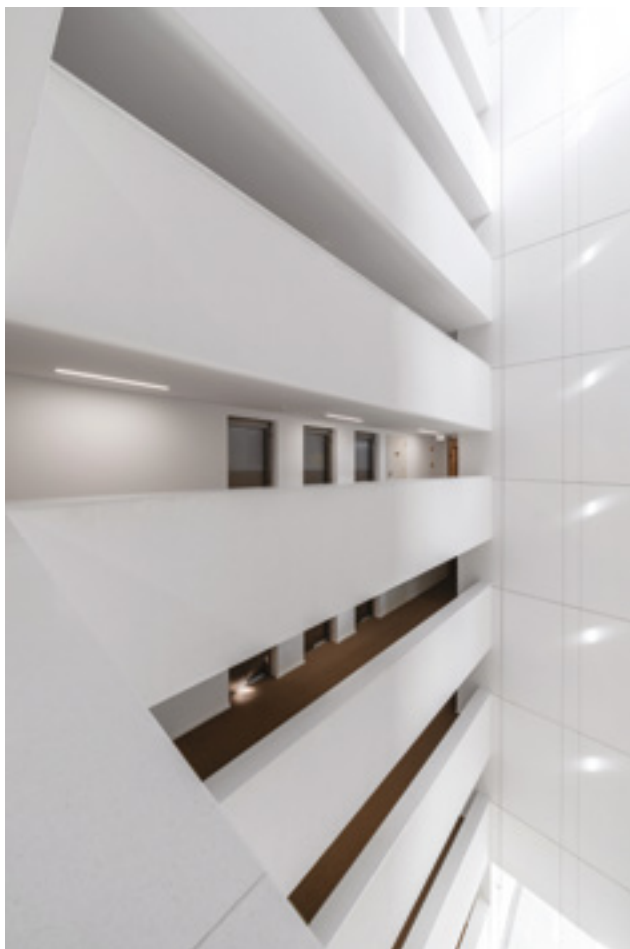

méter beton fogyott, mint ha a szokványos alagút épült volna. A különbség az a hozzáadott érték, amit a mesterségbeli tudás, az építészeti eszközök biztos használata jelent, és ami ennek a háznak számos pontján tetten érhető.

Ugyanez az attitűd érvényesül a homlokzatképzésben is. A sétány felé előírt szintszámmal, a környező utcákban pedig a párkánymagassághoz igazodva kellett a tömb homlokzatát kialakítani – itt a felső szintek visszahúzódnak az utcavonaltól, és tágasabb, egyedi alaprajzzal bíró lakásoknak adnak helyet. A vizuálisan nyomasztóan nagy felületek kezelésének kulcsa megint csak egy egyszerű, de konzekvens építészeti gesztus: a tömör architektúrát körben végigfutó teraszok mögé húzták, az így kialakuló könnyed külső héjat pedig vízszintes és függőleges átkötésekkel tagolták a tervezők. A homlokzaton a hangsúlyosan végigfutó horizontális födémszéleket váltakozó ritmusban kiosztott, egy, illetve két szintet összefogó, függőlegesen festett üvegből készült felületek kötik össze, melyek egyben a teraszok elválasztó falait is rejtik. Az épület egészére jellemző, hogy lépten-nyomon magától értetődőnek tűnő, valójában azonban csak a biztosan használt építészeti eszköztár kreatív alkalmazásával elérhető megoldásokkal szolgálja lakói komfortérzetét. A Hajnal-féle társasház egy matematikai képlet elegáns megoldása, és egyben meggyőző példa arra, hogyan lehet minőségi építészettel megfelelni a befektetői szándék egyszeregyének.

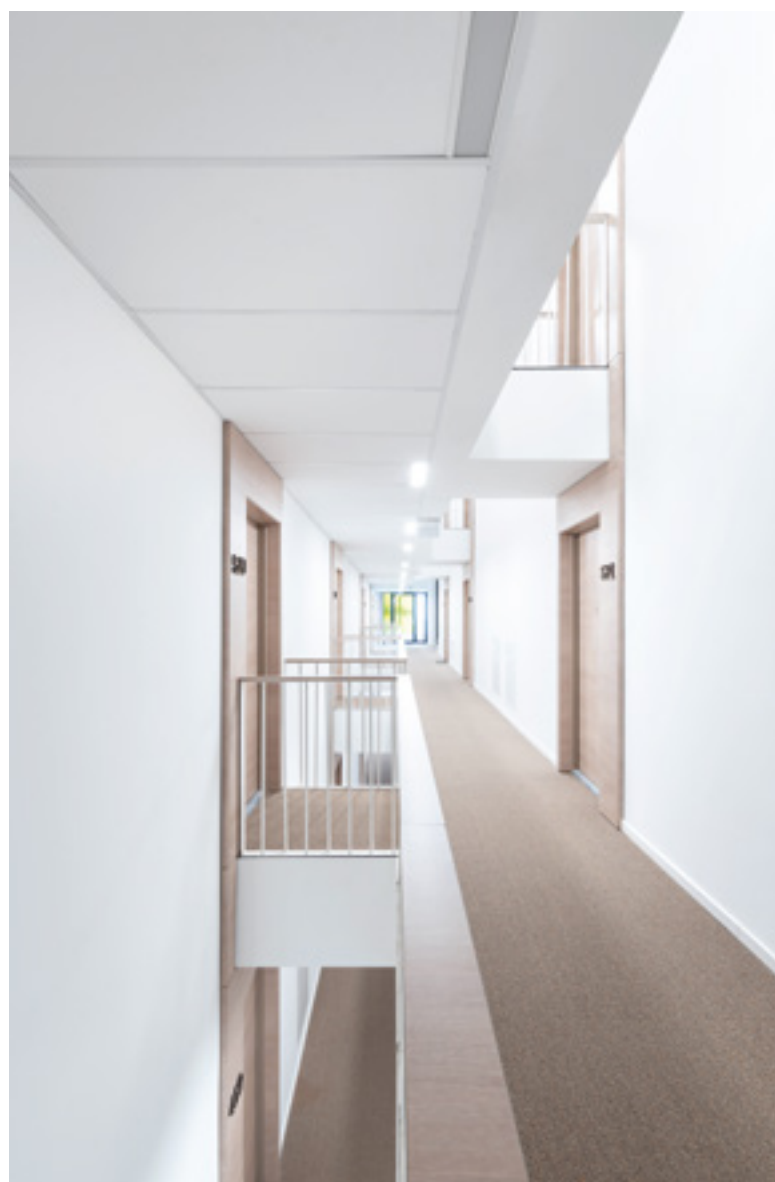

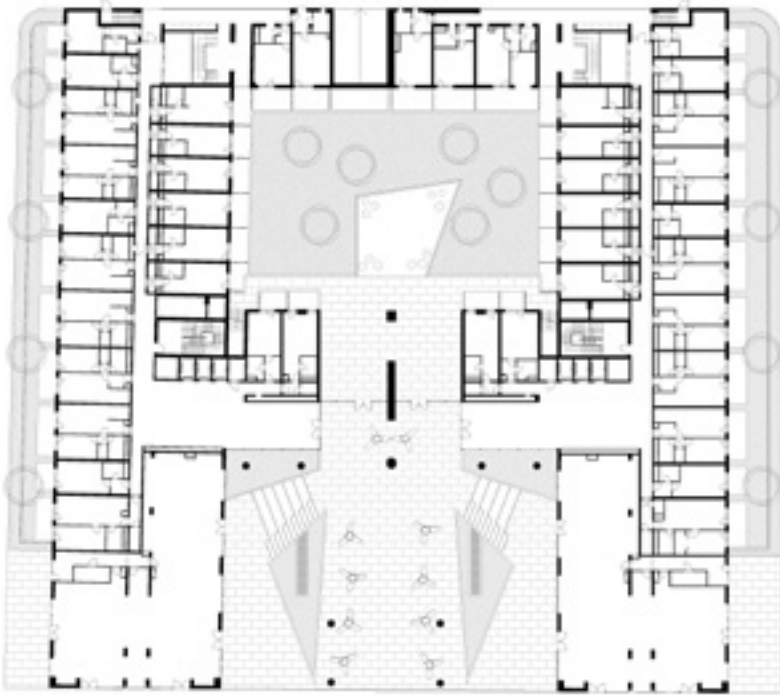
< A közlekedőterek nagyvonalú alakítása emeli a lakókomfortot

< Az igényesen megfogalmazott bejárat előcsarnokhoz a teljes épület magasságát átfogó átrium kapcsolódik

> A lakások bejáratát rövid hidak kötik össze a közlekedőfolyosóval, amely így szűk cső helyett izgalmas átlátásokat nyújtó közös térré válik

Tervezés: 2015-2017

Kivitelezés: 2016-2019

Nettó alapterület: 33 000 m²

Felelős építész tervező: HAJNAL ZSOLT,
KENDELÉNYI PÉTER
(HAJNAL ÉPÍTÉSZ IRODA KFT.)

Építész munkatársak: APAI BALÁZS,
CSERJÉS PETRA, CSÖRGE ZITA,
DÉRI TAMÁS, FEKETE MÁTÉ,
IZRAEL ANNA, SZALÁNTZY KOLOS,
SZÁSZ LÁSZLÓ, VÉCSEY KRISTÓF
(HAJNAL ÉPÍTÉSZ IRODA KFT.)

Kerttervező: JORDÁN KLÁRA

Az épület a
Budapesten tipikus
franciaudvaros
megoldással nyílik
a sétány felé

A láthatatlan hőszigetelés

Schöck Isokorb® XT

Kecses, vékony erkélyvonalak hőhíd nélkül. A Schöck Isokorb® elem innovatív, időtálló megoldás a homlokzat minden problémás csomópontjára pl. erkély, attika, mellvéd. Alkalmazásával csökkenthető a hőveszteség és megelőzhetők az esetleges épületkárok. További információért látogasson el a www.schoeck.com weboldalra.

Innovatív kapocs

FELSŐOKTATÁSI ÉS IPARI EGYÜTTMŰKÖDÉSI
KÖZPONT A MISKOLCI EGYETEMEN

Építész: DR. MÁRKUS GÁBOR – MG ÉPÍTÉSZ KFT.
 Szerző: BÁN DÁVID | Fotó: GULYÁS ATTILA

^ Új, védett kapcsolatot kellett teremteni a főépülettel, az anyagtechnológiák világát a molekulák jelképezik

> Az átalakuló műhelycsarnok egységes homlokzatot és markáns főbejáratot kapott

Kevés olyan átgondoltan egységes egyetemi központ létezik Magyarországon, mint a Miskolci Egyetem campusa. A maga kategóriájában egyedülnek is mondható, hiszen amikor történelmi okból Sopronba, majd onnan politikaiból Miskolcra kényszerült költözni az 1735-ban alapított Selmeci Akadémia, akkor a borsodi megyeszékhely határában levő parkos területet, a Dudujka völgyet jelölték ki egy új, korszerű egyetemi együttes kiépítésére. A selmeci hagyományokat mind a mai napig aktívan őrző, eleinte egy ideig még Rákosi Mátyásról elnevezett Nehézipari Műszaki Egyetem különálló campusának építését 1950-ben kezdték el a korszakra jellemző, letisztult szocialista-realista stílusban. A kifejlődő Egyetemváros, amelynek későbbi telepítési tervét és legjelentősebb épületeit Janáky István készítette, kellemes, jó ritmusú campus lett: lényegében egy arborétumban elhelyezve az elméleti és a gyakorlati oktatás helyszíneit, kutatóintézeteket és laborokat, a kollégiumokat, a sportközpontot és az egyéb kiszolgálólétesítményeket.

A 85 hektáros terület lazán kapcsolódó épületei nagyjából az 1960-as évek végére álltak össze teljessé, bár további kiegészítések a következő évtizedben is születtek. Az ezredfordulóra az eredeti műszaki képzés mellett elindult a jogi, közgazdasági és bölcsészettudományi kar is, a hallgatói létszám pedig folyamatosan duzzadt. 2000 után, a különböző felzárkóztatási pályázatok segítségével egyes épületek, épületrészek megújultak, a megváltozott igények szerint funkcionálisan megváltoztak. A műszaki oktatáshoz használt egyes műhelyek például idővel elavultak, funkciójukat veszítették, így azokat átalakítva tudták bővíteni az oktatótermek számát, de létesültek közösségi terek vagy könyvtárak is. Az elmúlt években újabb trendváltás következett: az országos tendenciához hasonlóan itt is valamelyest csökkent a hallgatók száma, ezért a felszabaduló oktatótermeknek megint új funkciót kerestek. Ezzel egy időben az egyetem is új irányt jelölt ki az intézményfejlesztési céljának, amelynek értelmében a jövőbeni munka erőteljesebb innovációra és kooperációra épül majd.

Az akadémiai szféra, az ipar, a cégek és a diákok közötti összekötő kapocs szerepét tűzte zászlajára a 2017-ben elindított Felsőoktatási és Ipari Együttműködési Központ, azaz a FIEK. Egy olyan keretet, lehetőséget szeretne nyújtani, ahol a különböző szereplők egymásra találhatnak, közösen dolgozhatnak, helyet és infrastruktúrát kapnak akár a kötetlenebb eszmecserekhöz vagy kísérletezéshez. Mindehhez pedig a megfelelő terek kialakítására volt szükség az Egyetemvároson belül.

A terület nyugati részén húzódik az 1962-ben épült, korábban a műszaki oktatást segítő méretes labor- és műhelycsarnok, amely

településszerkezeti és városképi szempontból is kiemelt, helyi építészeti értéket képvisel. A főépület közvetlen szomszédságában álló, de attól teljesen független – egy gyalogoshíddal összekötött –, hat azonos méretű hajóból és egy keskenyebb fejpületből álló csarnokot eredetileg a műszaki oktatásban használták. Minden hajó különálló egységként működött, középen a nagy légtérű, felülvilágítóval, futódaruval ellátott csarnoktérrel, a nyugati és keleti homlokzatán háromszintes kiegészítő helyiségcsoporttal. A technológiák és az igények megváltozásával az épület funkciója kezdett felbomlani, egyes hajókba beépítések kerültek, ahova lehetett, oktatótermeket telepítettek. A csarnok a különböző pályázatokból nyert forrásokból lépésről lépésre kezdett megváltozni, megújulni, létesült benne például a jogászhallgatóknak bírósági mintatárgyaló, informatikai központ a közgazdászok számára, valamint bölcsész kari könyvtár. A 6. hajó már pár évvel ezelőtt jelentős átalakuláson esett át, csarnoktéréből teljesen kikerültek a műhelyek és egyfajta ház a házban rendszerben két nagyobb és egy kisebb előadóterem került be a térbe, amelyek építészeti megfogalmazásukkal, hullámos alumíniumlemez borításukkal az ipari hatást hangsúlyozzák. A műhelycsarnok eredeti szerepe az idők folyamán megváltozott, új funkciók települtek be, viszont hiányzott az egységes arculat, illetve az épített környezetnek az új igényekhez való igazítása. A nemrég életre keltett FIEK is a csarnokban kapott saját, irodáknak és laboroknak való helyiségeket. Kialakításukkal az MG Építész Kft. tervezőit bízták meg, akiknek három lényeges feladatot kellett megoldaniuk. Az átalakítás egyik célja a csarnok hajóiban működő tanszéki helyiségek kihasználtságának növelése és új helyiségek kialakítása, továbbá egy kiállítási térnek is alkalmas, reprezentatív és szellős főbejárat létesítése volt. Ezen kívül meg kellett oldani a főépület és a csarnok közötti fedett gyalogkapcsolatot, amit a parkoló és a szervízút feletti, korábban nyitott gyalogoshíd lefedésével érték el.

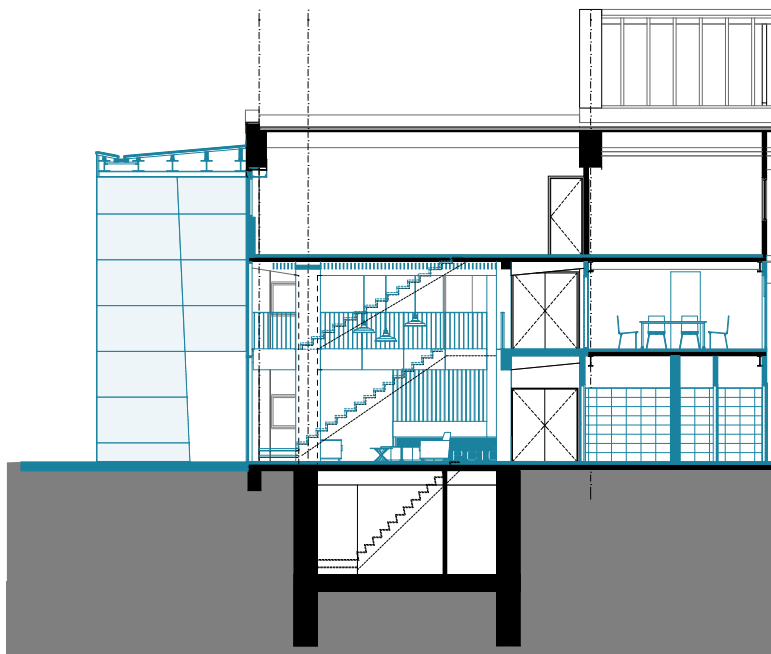
A tervezés legfőbb része az egység megteremtése, illetve egy lendületes, fiatalos arculat kialakítása lett.

Nem könnyítette meg a feladatot, hogy a hatalmas csarnoknak csak bizonyos és nem is minden esetben egybefüggő tereit érintette a program. A leghangsúlyosabb elemként, a főbejárat megformálásához a homlokzat meglévő rendszerétől eltérően, az épület szintjeit átfogó függönyfal készült, amelyet egy ferde, aszimmetrikus, szálcement burkolatos acélszerkezetű előtető keretez. Mivel a csarnok kiszolgálótereinek belmagassága igen csekély, ezért az előtér kiképzéséhez a földszint felett három traktusban meg kellett bontani a földémet, ezáltal egy galériás, szellős előcsarnokot sikerült létrehozni recepciós pulttal, kellemes találkozóhellyel, kanapékkal. Az itt alkalmazott falamellás fal- és mennyezetburkolat, a színes építőlemezekkel kiemelt pillérek és egyedi színes bútorok teremtik meg a belső

A hatalmas egyetemi műhelycsarnok a lehetőségekhez és igényekhez mérten lépésről lépésre újul meg. A nemrég beköltözött központtal színes és szellős előteret, valamint egységes homlokzatot kapott a csarnok, egyes terei pedig funkcionálisan újulhattak meg.

Az egyszerűsített rajzokon a fekete az eredeti állapotot, a kék szín pedig az új tervezéseket jelöli

Az átalakítás célja a csarnok hajóiban működő tanszéki helyiségek kihasználtságának növelése, továbbá egy kiállítási térnek is alkalmas, reprezentatív és szellős főbejárat létesítése volt.

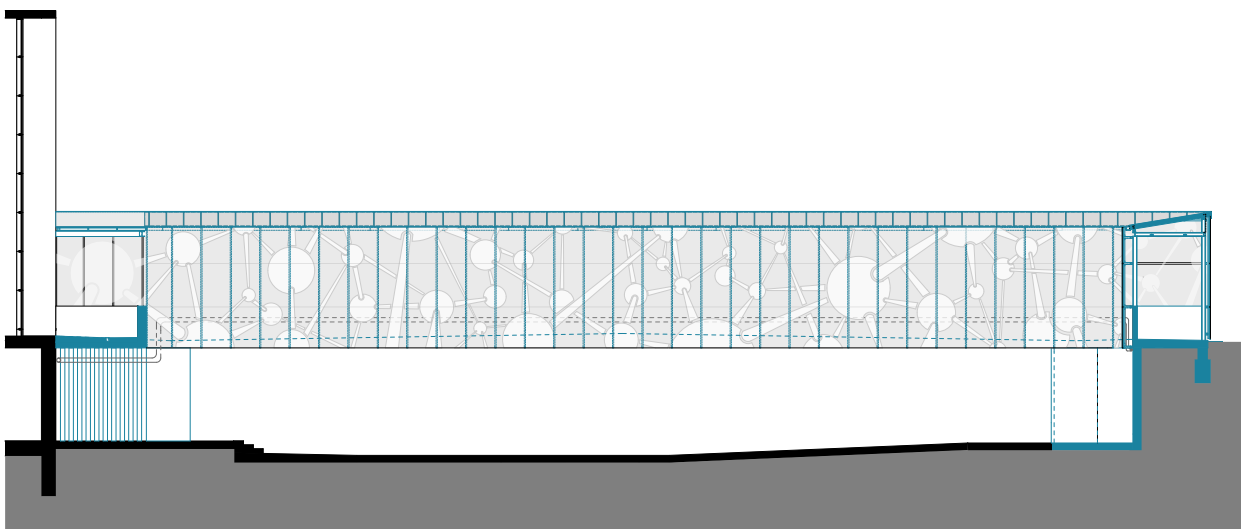
A korábbi műhelyteret előbb könyvtárrá, a mostani átalakítással startup központtá alakították

∨ A méretes térséget különböző, lazán kezelt elválasztó elemekkel bontották kisebb egységekre

A térség zártsága miatt a világítás kialakítása nagy odafigyelést igényelt

tér barátságos hangulatát. A főbejárati tér belsőépítészeti tervezésénél az anyagtechnológiára utaló hexagon forma több helyen visszaköszön: például térelválasztókon, egyedi bútorokon. Ugyanezen elgondolás vezette a két épület közötti, állapota miatt lényegében újjáépített és fedetté alakított híd mintázatát is, itt molekulák köszönnek ránk az átluggatott külső burkolatról. A rajzolat hatása mind napfényben, mind az esti megvilágításban szépen érvényesül.

Az egységes homlokzati arculat kialakítását erőteljesen meghatározta a már pár évvel korábban felújított első hajó szürkészöld, fehér és szürke világa, ehhez igazodnak most a zöldes árnyalatú profilok és ipari kapuk. Megvalósult egy színes, kötetlenebb terű startup központ is. Az elsősorban a hallgatók számára létrejött fiatalosabb szín- és formavilágú teret kiscso-

portos munkákra, találkozásokra, eszmecserekre, de akár nagyobb rendezvényekre, így például csapatépítő tréningek megtartására alakították ki. Az egyterű rész különböző határoló megoldásokkal kisebb, finoman szeparált egységekre osztott, ami lehetővé teszi a diákok kiscsoportos, kreatív munkáját. Megtalálunk itt minden olyan kelléket, amit a mai, lazább stílusú irodaterekben is megszoktunk a babzsáktól a lelátószzerűen kiképzett flexibilis terekig. Az épület kötött adottsága miatt azonban a természetes fény hiányát itt mindenütt pótolni kellett. A hazai és külföldi diákok körében jól debütáló központ után az egyetem, a tervek szerint, a Tolnay Lajos tervezte, 1969-ben elkészült, méltán díjazott könyvtárépületének felújításával folytatja tovább a fejlesztéseket.

Tervezés: 2016-2018

Megvalósítás: 2018-2019

Nettó beavatkozási terület, C2 csarnok:
2300 m²

Bruttó beavatkozási terület, C2 csarnok:
2700 m²

C2 csarnok össz bruttó alapterület kb.:
13 200 m²

Tervező: MG ÉPÍTÉS ZRT.

Felelős tervező: DR. MÁRKUS GÁBOR

Építész tervező: EGYED VERONIKA

Építész és belsőépítész tervező: SZABÓ KRISZTINA

Grafikai tervező: LAJKÓ NÓRA

Megbízó: MISKOLCI EGYETEM

A híd burkolatának grafikai világa minden napszakban markáns jelként működik

Művek egy garázs örömére

MÚZEUM MÉLYGARÁZS
A DÓZSA GYÖRGY ÚT ALATT

Bak Imre: Tükrözés

Szerző: HEMRIK LÁSZLÓ | Fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS

Konok Tamás: S. T. (Sans titre)

Az épületek ma már nem, vagy csak kevéssé töltik be az egykori küldetésüket, hogy kijelöljék a civilizáció s vele egy közösség morális tereumát. És valóban, sokasodnak az „antitezisek” a városokat elkerülő utak mentén, ahogy nincs hiány az öncélú, építészeti bravúrokból sem. Erről ír többek közt Frans Jeursen a *Miről szól az építészet?* című tanulmányában. De tegyük hozzá, sorra emelkednek világszerte a kulturális, szociális kontextusok szigorú figyelembevételével megtervezett épületek.

Ha az építészeti toplistákra pillantunk, azokban mindig találunk új múzeumépületeket. A múzeumok története egy igazi sikertörténet az ezredfordulón. A múzeum a kultúra zászlóshajójává avanszált, amit hajt, úz előre a tömegek globális kíváncsisága. Ez lenne a hely, ahol a világgal szemtől szembe találkozhatunk, fordítom le az ICOM múzeum-definícióját, amiben ott szerepel a fejlődés szolgálata, a nyitottság, az ember és környeze dokumentumainak őrzése, gyűjtése, kiállítása és annak korszerű interpretálása.

Ehhez a programhoz pedig erős építészeti jelek szükségesek, amelyekkel sokszor csak a csúskategóriás felhőkarcolók vetekedhetnek. Ott van mindjárt a Museum of the Future Dubaiban. A múzeum épülete, és az egész projekt, mintha tényleg nem itt, hanem a jövőben egzisztálna. (De figyelem, nem mindenütt tehetik meg, hogy sztárepítész foglalkoztassanak!)

A múzeumok releváns kérdésekre adekvát válaszokat adnak, sőt tevékenységük, pozíciójuk, közösségi kapcsolódásaik társadalmi modellként is szolgálhatnak, így lesznek többek a kulturális elit öngazolásánál és a gazdasági potentátok marketingfelületeinél. A budapesti Liget Projekt gigantikus, már több jelentős nemzetközi díjjal honorált, kulturális-múzeumi vállalkozás: új épületek, épület-felújítások, funkcióváltások, bővítések stb. Nemcsak a hatalmas költségek, hanem az intézményi és városfejlesztési célok, a turisztikai szempontok, a beruházás zöld jellege miatt is sok feszültséget generált a körötte kialakult diskurzus. Ez így normális.

Még vannak nyitott kérdések a projekt végkimenetelét illetően, de az bizonyos, a Liget régi-új intézményei, szolgáltatásai, erős építészeti jelei hatalmas vonzerőt fognak jelenteni a tartalmas élményt kereső tömegeknek a pandémiát és az azt követő időszakokban. Ha egy adott időpontban minden intézmény full üzemmódban pörögne, becslésem szerint az 20-25 ezer ember együttes jelenlétét feltételezném a Városligetben.

Hatalmas szám. Az amerikai BDC magazin egy 2002-es cikkében a múzeumok új trendjeinek körülményei során a parkolást (még) prioritásként említi, igaz, a Fort Worth-i modern művészeti múzeum tulajdonosa kissé pikírten megjegyzi: a texasiak csak akkor mennek valahová, ha kocsik vannak az ülépük alatt. De változnak az idők, Európában bizonyosan, így a 2016-ban a South Kensingtonba költöző, évente félmillió embert fogadó Design Museum honlapján a múzeum megközelítésének csupán három lehetséges módját javallják: gyalogosan, tömegközlekedéssel vagy bringával. Autóról említést sem tesznek.

A Ligetbe özönlő tömeg komoly logisztikai kihívást fog jelenteni a város és a park üzemeltetőinek. A gondok enyhítésére épült az új Néprajzi Múzeumtól az Ajtósi Dürer sorig érő, nyolcszáz autó befogadására alkalmas, háromszintes mély-

garázs: a helyek egy részét a környék lakosai számára tartják fenn. Ennyi autó csak a parklógatók töredékét képes a Városligetbe szállítani. A nyolcszáz autó kevés az egyik, míg sok a másik, a városi levegő állapotáért aggódók oldalán, még akkor is, ha folyamatosan növekszik az elektromos autók használata. Éppen ezért, az építők ettől a beruházástól akár el is tekinthettek volna, s helyette valami új, alternatív, közlekedési megoldás ösztönzését szorgalmazhatták volna, miközben tudom, hogy mennyire merevek, nehezen kikezdhetők a közlekedési beidegződések idehaza. A mélygarázs fölött kialakított park visszaad valamit a város tüdejének, bár a széles rámpa, valamint a lépcső- és liftházak abból is teret kérnek maguknak. Míg a képzőművészeti alkotások, illetve azok reprodukcióinak a mélygarázsba való elhelyezését intellektuális kompenzációnak érzem.

A Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményének tizenkét alkotása került arányosan elrendezve a mélygarázs csarnokaiba. A művek uniformizálva ismétlődnek a falakon. A popos gesztus élénk színű, igényes dekorációvá, karakterisztikus jeleké minősíti őket, jó szolgálatot téve a garázshasználóknak: ki szeret egy mélygarázsban hosszasan bolyongani. Bárhogy van is, az alkotásoknak itt a tájékozódás segítése lesz az elsődleges küldetésük, mivel nem lesz alkalmuk, hogy azonosuljanak a kulturális élményeket felvezető szereppel, mint teszik azt sokszor a múzeumokhoz vezető utak mellett, a múzeumok környezetében elhelyezett alkotások, szobrok, ideiglenes vagy állandó építmények – a közönség öröme.

A művekhez egy jelentős méretű képcédula is tartozik, azon ott áll az alkotók neve, a mű címe, és egy rövid szöveg a művész alkotói világról. Alkotás, még ha nem is eredeti, plusz háttértartalom, mind fontos pillére a tudásátadásnak, de nem itt! Az ember nem érzi komfortosan magát egy mélygarázsban. Így azt sem látom magam előtt, hogy városi sétákat vezessenek a mélybe, ahogy az bevált gyakorlat a 4-es metró esetében a grandiózus betongerendákhoz. Pedig a művek és az alkotók kiválóak. (Talán nem elvetélt ötlet, hogy a mélygarázsba került művek eredetijéből majd egy kamara-kiállítást rendezzenek az Új Nemzeti Galériában.) Az összeállítás gerincét a hatvanas években induló neovantgárd generációja határozza meg: Bak Imre, Fajó János, Ilona Keserü Ilona, Lantos Ferenc, Maurer Dóra, Nádler István. Hozzájuk csatlakozik a lírai konstruktivizmus nemrég eltávozott mestere, Konok Tamás, a többieknél valamivel később induló Halász Károly, valamint a nagy elődök, Kassák Lajos, Moholy-Nagy és Bortnyik Sándor és az op art neves reprezentánsa, Victor Vasarely. A legjobb magyar geometrikus absztrakt és konstruktivista hagyományt képviselik ezek a művek, amelyek más avantgárd irányzatokkal együtt szakítottak a látványelvű képalkotással a múlt századelőn.

Bármennyire furcsa is, ez a szakítás a művészet kezdetéhez nyúl vissza, azokhoz a formákhoz, alakzatokhoz, melyek egyszerre okai és következményei a civilizációnak, s már ott voltak az épületek és városok falaiban, ajtó- és ablakkivágásokban, a tornyok, templomok, itt és most a mélygarázs alaprajzaiban, műszaki berendezéseiben. (Talán ezért van, hogy néha tétován és idegenkedve nézünk az organikus épületekre.) Nincs hagyomány nélküli művészet.

^ Moholy-Nagy László: Architektúra I. /
Konstrukció kék alapon

Lantos Ferenc: DÉDÁSZ iroda fém
zománcfríz (részlet)

MILYEN KÖNNYŰ SZERETNI

NAGY BALÁZS FOTÓESSZÉJE

Szöveg: KISS TIBOR NOÉ

Miközben ezeket a képeket nézegetem, azon gondolkodom, hányszor mentem végig a Hungária körúton. Eleinte villamossal, a Népligettől az Árpád hídig, az egyik oldalon Józsefváros, a másikon Kőbánya, aztán Zugló, Angyal-föld és a Duna, kamaszkori álmodozásaim fő helyszíne. A víz lassú áramlása, uszadékfák az acélsodronyokra tekeredve, fölöttem hidak. Aztán autóval, át az Árpád-hídon, végig a Róbert Károly körúton, a nagyvárosi sztráda mellett elsuhanó képek. Az állatkert Nagysziklája, mellette a Bivalyház és a Zsiráfház. A hullámvasútra néhányszor felültem, de a Ciklonra soha, mert azt suttogták róla, veszélyes. Trolibuszvezetékek, Zugló komor téglaházai, a mindig elhagyott Népliget.

A Hungária körút maga a futball. Négy évig jártam edzésekre, a Fradi-stadion mögötti salakosra. A lövéseket mindig az Üllői út felőli kapura gyakoroltuk, a Pénzverde irányába. Soha nem értettem, miért panaszkodnak az emberek folyton arra, hogy nincs pénzük, amikor ott a Pénzverde. Az MTK-pályára azért szerettem járni apámmal, mert a szünetben mindig körbement a tejeskocsi. A kétdecis pohár, Kékesi és Katzenbach volt a három kedvencem. Kékesivel nemrég olvastam egy interjút, ahol a pályafutása egyik emlékezetes pillanatáról kérdezték, ő pedig azt válaszolta, hogy egyszer kihallgatták a rendőrségen bundaügy miatt. Kékesit mindenki imádta, jobbszélsőt játszott, a haja miatt Rőzsének becézték. Katzenbach Imre focizott pár évet Görögországban, aztán kiscsapatoknál volt edző, majd 2009 őszén eltűnt. Rendőrségi körözést adtak ki ellene, a holtteste nemrég került elő Baranyajenő környékéről. Szép táj, dombvidék Sásd és Gödre között, sokszor autózom arrafelé. Katzenbach volt az egyik legtechnikásabb középpályás akkoriban, a gombfocicsapatom legjobbja. Tejből már csak laktózmentest iszom. Kamaszkorom bolyongásainak állandó helyszíne Ferencváros. A Hámán Kató út, a Közvágóhíd, a Könyves Kálmán körút és a Gyáli utca által közrefogott terület. Józsefvárosba nem volt ajánlatos átmenni, legfeljebb a Tisztviselőtelep széles utcáiba. Vagy a KRESZ-parkba, biciklivel. Nyolcker, kilencker, keleti oldal, nyugati oldal. A Hámán Kató utat ma Haller utcának hívják, a Gyáli utcának azt a szakaszát pedig Albert Flórián útnak. A környék is átalakult, a Könyves Kálmán körút mellett felhúzták a Lurdy-házat, a közvágóhíd helyén lassan ultramodern lakóparkok emelkednek, csillog-villog az új Fradi-stadion – de a hely szellemét nem lehet megváltoztatni. A körút egyszerre vágja el és köti össze a városrészeket, miközben önmagában is városrésznek számít, átmeneti zóna, közlekedőfolyosó, villamos kocsiszín, vasúti töltés, óriásplakát, benzinkút, diszkontbólt, irodaház, üvegkalitka, iparsztráda. Under construction, folyamatos átépítés alatt a táj, toronydaruk mindenütt, a kőtörmelékek között tuningolt autók. Gyerekkoromban piros kockaladók spojlerral, most régi japán kocsik, golfok, BMW-k. Mások a

márkák, de ez is ugyanaz az élet.

A Hungária mindhárom stadionjában játszottam legalább egy meccsen. A Népstadionban (ma Puskás Aréna) 1989-ben, a Magyarország–Spanyolország barátságos előtt, félpályán, keresztbe. Hat vagy hét gólt lőttünk a Csepelnek, a lelátón párszázan lézengtek. Aztán mentünk labdát szedni, a spanyoloknál ott volt az egyik kedvencem, Martín Vázquez, középpályás, Katzenbach profi kiadásban, a Real Madridban játszott, néha még most is megkérdezik az emlékeiről, ilyenkor udvariasan válaszol, zakója elegáns, testalkata fitt. A meccs 2:2 lett, mindkét gólunkat Pinyő rúgta. Az MTK-pályán (ma Hidegkuti Nándor Stadion) egy ifjúsági torna döntőjében játszottunk, kikaptunk, gyatra voltam. A lelátón valaki végig engem szidott, te ötös, bazmeg, hogy te milyen kurva lassú vagy. Tizennégy voltam, apám szerint pedig végeredményben igaza volt. A kocsmában álltunk, valamelyikben, a pultból merőkanállal mérték a vörösbort, én málnaszörpöt kaptam. Könnyeztem a cigarettafüsttől, nem értettem, mit keresünk itt. Apám már nincs, és most sem értem. Az igazi, persze, az volt, amikor a Fradi-pályán (ma Groupama Aréna) focizhattam, a régi stadionban, esőben. (Imádtam esőben focizni.) Az utolsó fordulóban 7:1-re győztünk a Békéscsaba ellen, de rosszabb gólkülönbségünk miatt végül a Honvéd lett a bajnok. 14:1 kellett volna.

A meccs előtt az edző motiváló beszédet próbált tartani, hogy elhitesse velünk, megcsináljuk. Ki az, aki nem hiszi el, hogy meglesz? Ki az? – hergelte magát. Csönd, mindenki izzad, pedig még el se kezdtük a bemelegítést. Aztán az egyik csapattársam félig csendesesen, félig flegmán megszólal. Pali bá, ez hülyeség, úgyse rúgunk 13 gólt, Békéscsabán is csak 1:1 lett.

Sosem gondoltam volna, hogy ezekben a házakban emberek is laknak, pedig életemben először itt csókolóztam. Hungária krt. 33. Hétfő vagy kedd délután, iskola után, a lépcsőházban, fémlelélszekerények között. Aztán felszálltam az egyes villamosra. Fúj a szél, fagyoskodtam, a Hungárián örökké fúj a hideg szél. 1992, mondjuk. Lassan harminc év telt el azóta. Nézegetem a képeket, újabb és újabb emlékek törnek elő belőlem. Az Illatos utat azóta lerombolták, a Hős utca tartja magát. Néhány presszó is, a munkásszálló, a külvárosi pályaudvarok a töltésen. A Törekvés pályáját el is felejtettem, de az sem idegen, ott a testvérem focizott, a hátán kettes szám, jobb bek. Ülünk a Siketek pályája előtti villamosmegállóban. 1987. Negyven fok, nyári szünet, klottgatya, tornacipő. Csillognak a kétforintosok a villamoson, várjuk a huszonhármast. Hogy csinálják a Pénzverdében? Mi kilapítjuk a villamossal. Ez a villamosvonal a semmibe vezet, mintha végállomása sem lenne, csak folyamatosan zötykölődne ebben a mozdulatlan kietlenségben. Az út szinte üres, alig vannak autók. A távolban feltűnik egy teherkocsi. Kavarog a por, mindent betemet, a bőrünkre tapad, a zokni alá furakszik. Milyen könnyű szeretni egy barátságatlan világot is, ha az ismerős.

RULETT

TEREM

RED BULL Söröző

JACKPOT

S R Ö Z Ö

KAPCSOLATHÁLÓ

HOME FOR SALE II., BUDAPEST

Első látásra „csak” egy finom részletekkel kialakított pesti bérházbeli lakás, ám ennél összetettebb ez a sztori, röviden: megvalósult tervezői gondolat az otthonosságról.

< Pei Yong virágkompozíciója a nagyobb alapterületű háló polcán

^ A képen balra az előtér részlete, középen-jobbra a nappalié Eileen Gray 1929-ben tervezett Monte Carlo kanapéjával, a falon, már a hálószobában, Kovács Móni egyedi falikárpitja, ami elé az Intueri nevű cég kisszériás lámpája ereszkedik a mennyezetről

Az előtér részlete burkolatváltással, a háttérben a konyha, a szekrényfalat Indian Apple furnéros frontokkal alakították ki. A falon Gergely István viaszképei, a térben a Sahara üvegasztal (FIAM).

Pei Yong 2014-ben, Londonban végzett építész-ként, majd Barcelonában, Kuala Lumpurban, Sanghajban, Szingapúrban szerzett szakmai tapasztalatokat. 2016 óta él Budapesten, abban az évben alapította stúdióját, a WY Designt, építésze-ti, belsőépítészeti munkái mellett tagja a fiatal építészek közösségi csoportjának, a Pálmának.

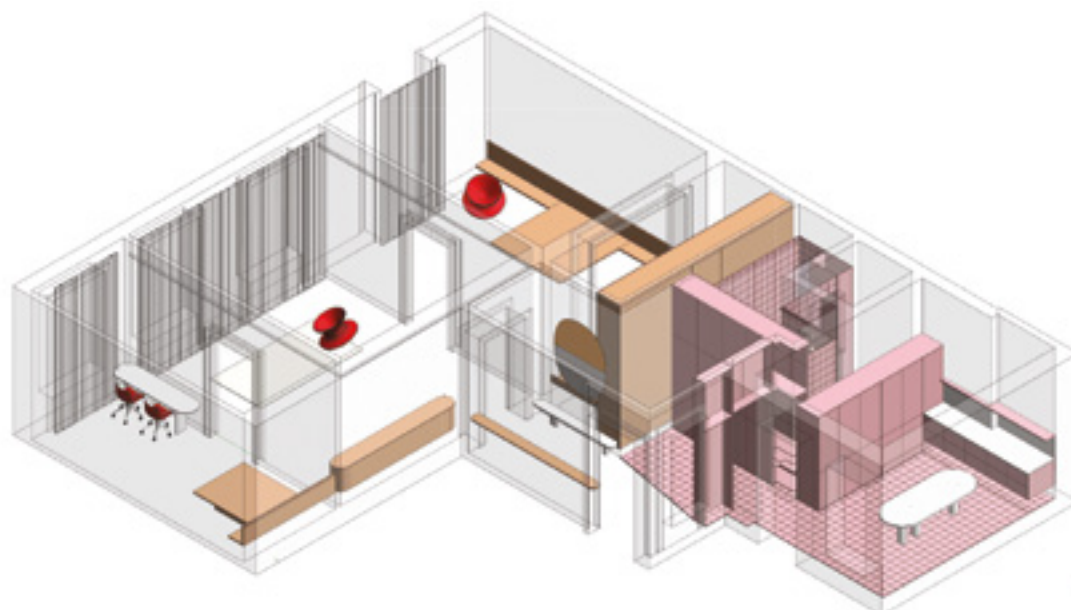
A tervező „Home for Sale” sorozatának újabb állomása ez a lakás. Talán olvasóink emlékeznek még Pei Yong 2019/5. lapszámunkban bemutatott munkájára (Szövényi Anna: Álomra hangolva), egy rövid távú kiadás-ra (Airbnb) szánt lakásra. Ott láthattuk, hogy a tervezőt már akkor, abban a munkájában foglalkoztatták az otthonosság kérdései egy olyan élethelyzettel összefüggésben, amikor a turista, az utazó iksz napra budapesti-vé válhat egy tipikusnak mondható, 19. század végi pesti bérházban található lakásban. A „Home for Sale” cím ebben a témabuborékban alapvetően nem eladó lakást (otthont) jelent, az otthonosság, a lakályos otthon mint termék jelenik meg ezekkel/ezekben a terekben. Végignézve ennek a belvárosi lakásnak a képeit, látható, hogy a tér kínálta lehetőség szintén termékként értelmezhető, hiszen a végeredmény azt is megmutatja, hogy mit lehet kihozni egy 19. századi historikus, eklektikus lakás alaprajzából. Ha valamire, akkor erre az elmúlt években önálló műfajjá vált Airbnb tényleg jó példákat kínált a belsőépítészeknek, lakberendezőknek éppen úgy, mint a lakásukat átalakítani vágyó otthonteremtőknek. Szükség előtér, konyha és fürdő, melyek mellett/mögött – jó esetben – méretes nappali, hall, háló (hálók) található.

Jellemzője ez sok bérházi lakásnak, ebből tud főzni a profi, a műkedvelő. Ezzel találta szembe magát a tervező is munkája kezdetén, ezért a térnyerés, a területek növelése a kisméretű helyiségek javára alapvető feladat volt számára. Szempontként szerepelt még, hogy amit csak lehet, megtart és felújítat a meglévő belsőépítészeti elemek közül, és finoman összehangolja azokat az új anyagokkal.

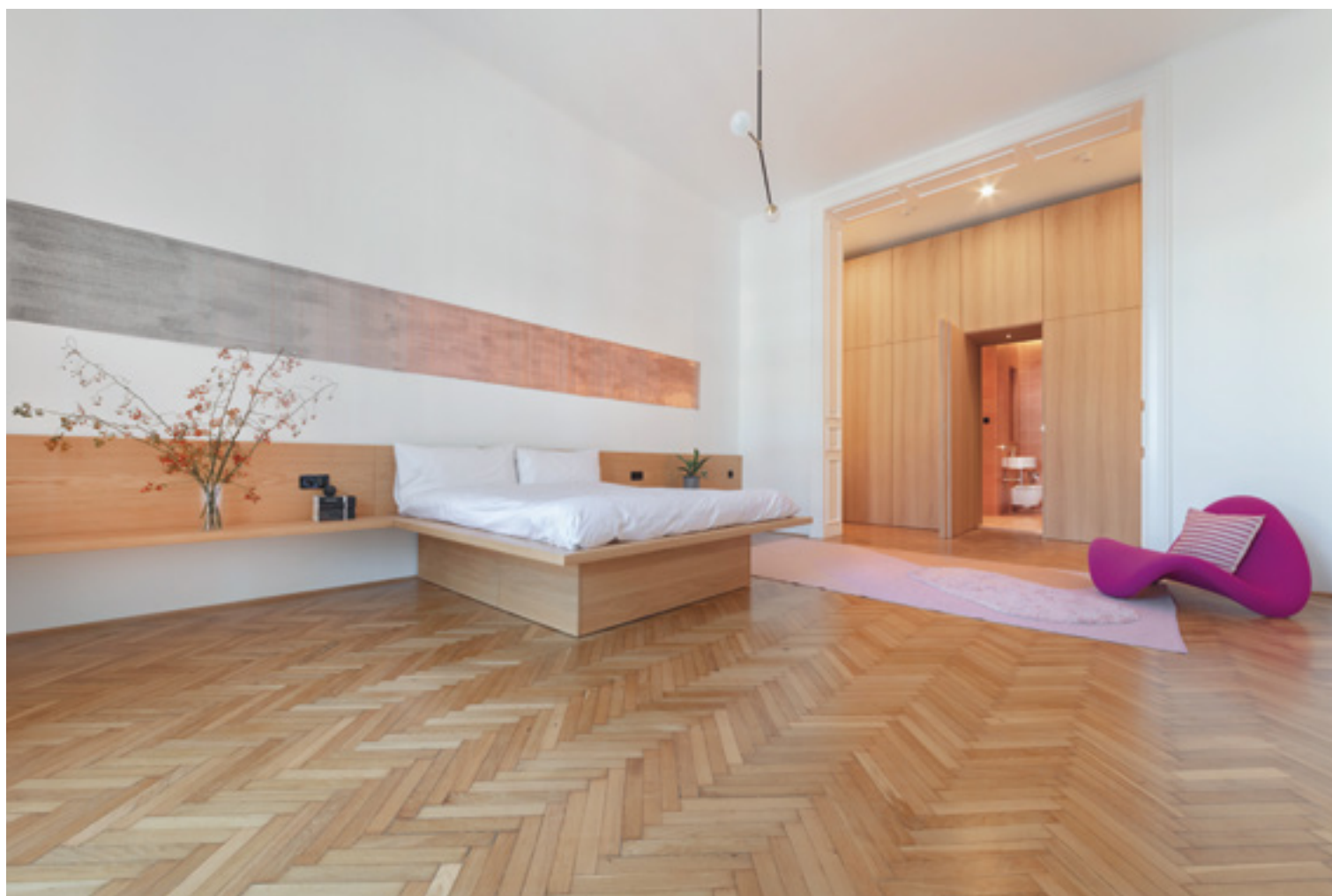
Belépve a lakásba, már az előtérrel ez a szándék olvasható le. Tágas, világos tér. Az eredeti, halszálkába lerakott parkettás felület és az új, egyedi kerámia padló-lappal burkolt felület váltása jelzi a régi és az új részek találkozását, egyúttal az irányt a különféle funkcióterek, így nappali és a hálók, valamint a konyha-étkező és a fürdő felé. A kerámiaburkolatú „szigetet” és a fürdőt szekrénybútor választja el egymástól, a beépített szekrényajtók és a hozzájuk síkban illeszkedő fürdőajtó felülete (Indian Apple) azonos a konyhabútorfrontokkal, lebegő polccal.

Ami a szigetet burkolja, az lett a konyha padlóburkolata is, valamint azzal öltöztette fel a fürdő falait, padozatát is a tervező. Hasonló kapcsolathálót szőtt a lakás többi részén is. Az egyedi tervezésű, gyártású polcok, ágykeretek, a nagyobb háló és a fürdő határolófalához épített bútorfal – itt is integrált, „rejtett” a fürdőbe nyíló ajtó – fatípusa a felújított régi parkettáét követi (tölgy). A különféle anyagkapcsolatok ünnepe ez a lakás, és nem csak a burkolatok, az

A 135 négyzetméteres lakás
axonometrikus rajza

A Home for Sale II. már kivezetés a rövid távú lakások vs. otthonosság kérdésköréből, inkább már a „mi még az otthonunk?” kérdéseire próbál választ adni.

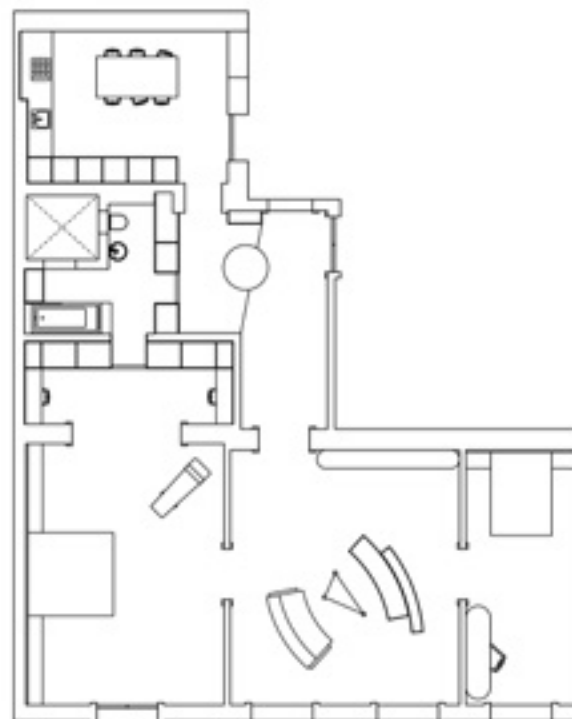
A nagyobb háló egyedi tervezésű, többfunkciós polccal a franciaágynál, a falon Kovács Móni falikárpítja, az ágy mellett Vándor Krisztina egyedi szőnyege, jobbra Pierre Paulin Tongue lounge széke

egyedi bútorok miatt. Míg a belsőépítészeti anyagok használatában kifejezetten visszafogott volt a tervező, a képzőművészeti alkotások kiválasztásakor ellenkező szempontok vezették. A falakon látható nagyméretű képek különféle anyagok – fémszállal szőtt textil, viasz, gyapjú, virágok – felhasználásával készültek, a festészet és az iparművészet határterületeinek izgalmas alkotásai. Egyébként az elhelyezésük, látványuk ebben a rafinált, elegáns térben (a bútoroké szintén) egyértelműen jelzik, hogy a Home for Sale II. tulajdonképpen már kivezetés a rövid távú lakások vs. otthonosság kérdésköréből, általában a „mi még az otthonunk?” kérdéseire (lakásgaléria, spirituális tér) próbál választ adni.

Átnézet a kisebb háló felé. A falat Kovács Móni falikárpitja díszíti.

Tervező: **PEI YONG (WY DESIGN)**
 Tervezés éve: **2018**
 Megvalósítás éve: **2019–2020**
 Alapterület: **135 m²**

< Megérkezés a fürdőbe
a nagy háló felől

A régi bérházi lakások többségének jellemzője a szűkös előtér, konyha és fürdő mellett a méretes nappali, hall, háló. A tervezőnek így a kisméretű helyiségek területnövelése lett az alapvető feladata.

NYERS/ ANYAG

Építész, belsőépítész tervező: **DIÓSZEGI DENISA – DADA INTERIORS**
Építészeti fotó: **BUJNOVSZKY TAMÁS** Szerző: **UHL GABRIELLA**

2 IN 1: LAKÁS ÉS IRODA EGYBEN

< A visszafogott földszínekben felvitt agyag adja meg a lakásnak a melegséget, természetközelséget, amelyet lokációja is inspirál

^ A természetes anyagot évezredek óta használja az építészet, korszerű változata kiválóan alkalmas egészséges mikroklima kialakítására és fenntartására a belső terekben

Az étkező + tárgyaló
funkció is a lakás és iroda
egységét erősíti

< A közösségi terek egybefűzése (nappali, étkező, konyha) és az intim terek (hálók, fürdők) leválasztása hangulatos beosztást hozott létre

A Széchenyi-hegy és a Svábhegy lejtőit a kirándulók és a síelők lepték el egykoron, s letek menedékre, hétvégi pihenésre azokban a különös házakban, amelyeknek funkcionálisan berendezett kis lakásaiból pompás kilátás nyílt a városra. A Melinda utca Sós Aladár és Vajda Andor tervezte épülete még őrzi a nyugalmas, természetközeli állapotot, az elvonulás színterét. A ház földszintjén többszöri átalakítások, összevonások után jött létre az a lakás, amely finom belső anyaghasználatával igazodik a természetközelséghez. A kényelmes arányú – és egyben átlátható – beosztás a közösségi (nappali, étkező, konyha) és intim terek (hálók, fürdők) leválasztása-egybefűzése által jöhetett létre. A nyitottság és átláthatóság vezérmotívumként még a lehatárolásokban is feltűnik. A fitness szoba drótüveg ajtaja levegőssé, világossá teszi az előszobát, s egyben a bútorok, lámpák enyhe ipari design ihletettségét is követi. A térszervezés nyitottsága nemcsak a belső terek átjárhatóságában van jelen, hanem a környezettel, a természettel való kapcsolatában is. Az összes helyiség a lehető legnagyobb mértékben kitekint a kibomló panorámára vagy a hegyoldalba vájt támfalra. A természetből eredő ihletettség a belsőépítészeti anyaghasználaton mutatkozik meg leginkább. Magyarországon igen kevésé ismert a belső térben használt burkolat, a Matteo Brioni által fejlesztett és forgalmazott agyag. A természetes nyers föld inspirálta anyagot évezredek óta használja az építészet, korszerű változata kiválóan alkalmas egészséges mikroklíma

kialakítására és fenntartására a belső terekben. Mint lélegző bőr borítja be a falat és a padlót, változatos mintázatok álmódhatók bele, és természetes anyagokkal keverve színezhető. A fenntarthatóság jegyében újrafelfedezett, a kiváló hőszigetelő nyers agyag használata felelős tervezői és megrendelői szándékot mutat. A visszafogott földszínekben felvitt agyag adja meg a lakásnak azt a meghittséget és természetközelséget, amelyet lokációja is inspirál. A falakból árad a melegség, a meghittség, a nyers egyszerűség. A támfal mészkövei, a fatörzsek erezetei összhangba kerülnek a falborítással, majdhogynem elmosva a határt kint és bent között.

A designer ötletei a fürdőszobák berendezésében is megmutatkoznak, a hazai kínálatól eltérő egyedi megoldások frissességet visznek a helyiségekbe. Még akkor is, ha színhasználatuk követi a lakás más helyiségeiben uralkodó visszafogott földszíneket. A visszafogott, átlátható, barátságos hangulat jellemző az egymásba nyitott konyha-étkező-nappali kényelmes, a funkciókat előnyben részesítő berendezésében is. Az egyedi tervezésű hatalmas fiókok, a tolóajtós kamra kényelmesen nyelik el az apró konyhai kellékeket, felszereléseket. Gondos kiegészítői a bútoroknak a sokáig világosságot adó, természetes fényt felváltó lámpák, amelyeknek ipari design jellegű mechanikája illeszkedik a bútorok fém-fa funkcionális kombinációjához. Az egyszerűség, funkcionalitás és kényelem elegye jellemzi a lakás hangulatát, amely itt, a Melinda utcában, a belsőépítész lakásában az egyedi, ám tradicionális agyaghasználatban harmóniává érik.

Építész, belsőépítész tervező:
DIÓSZEGI DENISA
(DADA INTERIORS)
 Tervezés: **2019 VÉGE**
 Megvalósítás: **2020 NOVEMBER**
 Nettó alapterület: **211m²**

Az összes helyiség a lehető legnagyobb mértékben kitekint a kibomló panorámára, a természetből eredő ihletettség pedig a belsőépítészeti anyaghasználaton mutatkozik meg leginkább.

< Az egyszerűség, funkcionalitás és kényelem elegye jellemzi a lakás hangulatát

A designer ötletei a fürdőszobák berendezésében is megmutatkoznak, a hazai kínálattól eltérő, egyedi megoldások frissességet visznek a helyiségekbe

» A társasház eredetileg a téli sportok szerelmeseinek kiszolgálására épült

